ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

8. 6. 1984 ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН

БРОЈ 1693

НЕОБИЧНА ЉУБАВ:

БРАНКО И МИНА

Веровали или не!

БИТКА ЗА ДОРУЧАК

ТРУПЕ УНИЈЕ ПОД ВОЂСТВОМ ПУКОВНИКА ВЕЛЕСА У ЈУНУ 1861. НАПАЛЕ СУ РОМНЕЈ У ДРЖАВИ ВАШИНГТОН. КОНФЕДЕРАЛИСТИ СУ СЕ ПОВУКЛИ, А ВОЈНИЦИ УНИЈЕ СУ НА ПОЛОЖАЈИМА ЗАТЕКЛИ СПРЕМАН ДОРУЧАК И У СЛАСТ ГА ПОЈЕЛИ.

ИНДИЈАНЦИ

СУ 1638. ПРОДАЛИ ВЕКИ ДЕО ЊУ ХЕЈВНА У ДРЖАВИ КОНЕКТИКАТ ЗА САМО – 13 КАПУТА.

ТРОСПРАТНИЦА

У ПРЕДГРАЂУ БОСТОНА (ТЕНЕСИ) ЧИЈИ ВЛАСНИК СКУПЉА РЕТКЕ МУЗИЧКЕ ИНСТРУМЕНТЕ, ИЗГРАЂЕНА ЈЕ У ОБЛИКУ ОГРОМНЕ ГИТАРЕ.

врста ОВНА

која живи у области Средоземља може да има два, четири или чак шест рогова.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● једно истраживање које је вршено у националном парку Сан Бернардин удаљеном око 100 километра од Лос Анђелеса, показало је да је смог убрзао уништавање око 50 000 хектара црногорице у овом парку.

● ● ● у градском архиву Беча недавно су пронађене досад непознате партитуре композитора Јохана Штрауса (1804–1894). Међу партитурама налазе се један марш и један галоп (стари плес мађарског порекла).

● ● ● мали Јужноафриканац по имену Ситендиви Семене недавно је напунио двадесет месеци и на тај дан био је висок један метар, а тежак 32 килограма. Његови родитељи више нису изненађени дивовским стасом свога сина јер је он на рођењу имао 10,5 килограма, а био је дугачак 69 центиметара. За овако изузетан раст дечака крива је једна ретка болест по имену „синдром вивера" која изазива прекомерно лучење хормона раста.

● ● ● чланови покрета за заштиту животиња у Великој Британији недавно су на необичан

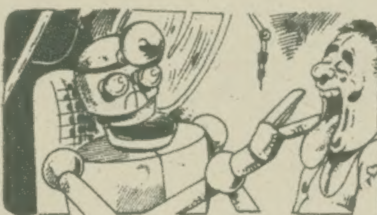
начин одлучили да заштите и помогну угрожене животиње. Наиме, они су ноћу провалили на једну фарму куна у централној Енглеској, отворили су све кавезе и на слободу пустили 1600 ових животиња чије се крзно (нерц) процењује на неколико хиљада долара.

● ● ● један занатлија из италијанског места Кастањето Кардучи направио је огромну лулу дугачку 2,85 метара и теш-

ку 120 килограма, а део луле у који се ставља дуван висок је 67 центиметара и има обим од 1,20 метара.

● ● ● на свадби шездесетогодишњег Симона и његове деветнаестогодишње веренице с којом се недавно венчао у Копенхагену, званице су биле послужене засад највишом свадбеном тортом на свету. Ова посластица која је на славље стигла камионом, имала је 40 спратова, била је висока 11 метара и 30 центиметара, као нека двоспратна кућа.

● ● ● према неким предвиђањима у Јапану ће се 1990. године користити око 560 хиљада различитих робота што је пет пута више него данас. Примена робота нарочито ће порасти у медицини где ће се уместо данашњих 200 користити чак 15 хиљада најкомпликованијих и најсавршенијих уређаја.

● ● ● кад би се догодило да испари сва вода из свих океана и мора на свету, остало би толико соли да би се од ње могао из-

градити зид око целог екватора. Израчунато је да би овај слани зид био дебео један километар, а висок 280 метара.

● ● ● у близини поларне станице „Восток" совјетски научници су недавно поставили светски рекорд у бушењу леда. Они су посебном електричном бушилицом, чије сврдло продире брзином од пет метара на сат, дошли до дубине од 2000 метара.

КАД СУДБИНА ИЗРЕЖИРА

НЕОБИЧНА ПОВЕСТ МОСТА И НЕИМАРА

НАД НАЈДУБЉИМ КАЊОНОМ У ЕВРОПИ КОЈИ РЕКА ТАРА УСЕЦА ИЗМЕЂУ ПЛАНИНА ЦРНЕ ГОРЕ УЗДИЖЕ СЕ ЈЕДАН ОД НАЈЛЕПШИХ ИКАДА САГРАЂЕНИХ МОСТОВА – ЖИВОТНО ДЕЛО ИНЖЕЊЕРА МИЈАТА ТРОЈАНОВИЋА. УЗ ТАЈ МОСТ ВЕЗУЈУ СЕ РАЗНИ РЕКОРДИ А И ЈЕДНА ЛЕГЕНДА...

Инжењер Мијат Тројановић

Дуго се веровало да је Лазар Јауковић кога су четници стрељали баш на овом мосту, пројектант тог ремек-дела над кањоном Таре.

У пролеће 1942. године водиле су се жестоке борбе у многим крајевима наше земље, а нарочито у источној Босни, Црној Гори и у Херцеговини где су партизани држали велике слободне територије. У јеку те, треће непријатељске офанзиве, Дурмиторски партизански одред добио је наређење од Врховног штаба да поруши мост на реци Тари како би спречио надирање непријатеља и омогућио евакуисање централне партизанске болнице са Жабљака.

Дурмиторци су задатак поверили инжењеру Лазару Јауковићу. Инжењер Јауковић пошао је на извршење са болом у срцу јер мост је био не само нов новцат, него чудесно леп, са пет витких, елегантних лукова, подвиг и понос градитеља. Лазар Јауковић пронашао је начин да ипак сачува ову скупоцену грађевину: порушио је само најмањи лук – дугачак неких 70 метара.

Два месеца касније, 2. августа 1942. године, четници су ухватили инжењера Јауковића и стрељали га на самом мосту, за казну што га је порушио. Његова јуначка смрт прочула се црногорским брдима веома брзо и у народу је поникла легенда о инжењеру који је платио главом непријатељу зато што је порушио сопствени мост. Легенда је имала патриотски и мобилизаторски смисао – управо у овим крајевима устанак се поново распламсао упркос страшним страдањима народа у трећој офанзиви.

Међутим... Та легенда учинила је да готово падне у заборав име правог конструктора моста на Тари!

Војвођани дигли чудо невиђено

Звучи чудно али је истинито: овај прелепи мост који се уздиже 150 метара изнад кањона Таре – најдубљег у Европи – пројектовали су и саградили Војвођани! То није једина необичност у причи о мосту усред планинског крша Црне Горе. Када је 1937. године тадашње министарство грађевина расписало међународни конкурс за изградњу моста код Ђурђевића Таре, јавили су се чувени градитељи из Немачке, Данске, Француске, Швајцарске и Белгије. Јавила се и домаћа фирма „Антоновић" из Панчева.

Војвођани у овако probраном светском друштву – уопште нису имали конкуренцију! Њихов пројекат, дело инжењера Мијата Тројановића био је убедљиво лепши од свих, а уз то је предрачун имао не само најнижу већ непојмљиво ниску цену од 9 милиона и нешто тадашњих динара.

Градња је почела средином 1938. године. Сви који су имали прилике да се у то време нађу у близини кањона могли су да се диве и једном до тада чуду невиђеном: највећој икада направљеној дрвеној скели на свету. Та скела висока 142 метра „појела" је око хиљаду кубика квалитетног – и тада веома јефтиног дрвета из дурмиторских шума. Међутим, Панчевци су рачунали да ће скелу, с обзиром на место градње, моћи лако да транспортују речним путем, Таром, Дрином па Савом, Дунавом и Тамишом до нових градилишта у војвођанској равници.

Али судбина се овако поиграла са том скелом, чији су конструктори били Швајцарац Корај и Војвођанин Штефан Масолд: када је мост завршен и скела таман растављена и упућена низ воду, букнуо је рат и у нашој земљи. Скела је доживела загушење у теснацу кањона, избио је пожар и већи део је изгорео. Оно преостало Корај и Масолд успели су да превезу до Панчева.

Нова иронија случаја

Али, после је дошло време гвоздених скела и ова дрвена више никада није послужила. Међутим – због тога је остала рекордер, тако да се и данас њене слике налазе у уџбеницима из грађевинарства.

Тек што је величанствен мост на Тари завршен догодила се нова иронија судбине. Није ни доживео да буде свечано предат саобраћају, а преко њега су почеле да ступају непријатељске колоне... Прва окупаторска моторна возила заљуљала су мост на Ђурђевића Тари 17. априла – истога дана када је инжењер Мијат Тројановић као резервни официр доспео у немачко заробљеништво.

Остао је у логору све до ослобођења. Али, када се вратио, наставило се оно што је прекинуто у тренутку окупације: Мијат Тројановић оправио је порушени лук и у јесен 1946. мост је свечано пуштен у саобраћај у новој Југославији.

Инжењер Тројановић који је недавно преминуо, пројектовао је још многе мостове, био је редовни професор Грађевинског факултета, написао је више књига из ове области, али мост над врлетним кањоном Таре остао је његово животно дело.

М. К.

РЕКА ПРОМЕНИЛА ТОК

У РУМУНИЈИ ЈЕ УПРАВО ЗАВРШЕН КАНАЛ КОЈИ СКРАЋУЈЕ ПЛОВИДБУ ДУНАВОМ ДО МОРА – СЕДАМ ПУТА!

Огромни радови трајали су девет година – што је рекордно време када се узме у обзир обим пројекта. Реч је о „каналу столећа", како су неки већ назвали вештачки рукавац делте Дунава, који је управо пуштен у промет. Тај канал који „пресеца" Добруџу на два дела спаја Цернаводу на Дунаву са Констанцом на Црном мору. Дуг је 64 километра и скраћује природни речни пут за 444 километра, не рачунајући пловидбу морем од места где се Дунав улива до Констанце.

Требало је да прође 134 године па да се оствари овај пројекат инжењера Јона Јонескуа де ла Брада који га је израдио са основним циљем да се скрати пловидба Дунавом и Црним морем до Истанбула. Није у доба Де ла Брада било неизводиво прокопати канал који данас представља понос румунских грађевинаца, него је већи изазов од лопате био – пијук, пошто се управо градила пруга до Црног мора. Возови су у 19. веку представљали чудо од прогреса и идеја о каналу кроз Добруџу потпуно је пала у заборав.

Али... Кад су прошле прве деценије усхићења дугим, чађавим путовањима, неко се поново сетио канала. Па ипак, требало је да прођу два рата док су избачене прве лопате земље како би се мало проширило корито реке Карас која се код Цернаводе улива у Дунав не би ли се колико-толико регулисао водостај: у време поплава које су честе на том тлу, управо код Цернаводе ствара се право језеро. Прави радови започети су, међутим, тек 1975. и направљен је џиновски захват.

Река Карас променила је ток! Њено корито је не само проширено него је спојено са Црним морем тако да вода сад отиче из Дунава. Канал је широк 70 до 90 метара, дубок седам до осам. На оба његова краја, код Цернаводе – чувене већ деценијама по најдужем мосту на Дунаву – и код Констанце изграђене су бродске преводнице као на Ђердапу дуге по 300 и широке по 25 метара.

Нису само ове преводнице својеврсни „џинови". Таква је и лука Констанца са капацитетима за 21. век – Румуни рачунају да ће имати промет од 150 милиона тона робе годишње! Да би изградили овако огромно пристаниште, румунски грађевинци отели су од мора око 700 хектара површине и то убацивањем камена који је довожен са самог градилишта.– копањем канала.

Ево још неких података. Да би се прокопао вештачки рукавац Дунава, избачено је око 300 милиона кубика земље и камена, док је за његове обале било потребно четири милиона кубних метара бетона! Додајмо томе и 11 милиона тона металних конструкција за мостове преко канала.

И поред све упорности нисмо успели да добијемо податак колико је све ово стајало. Ипак, сви су изгледи да ће се огроман рад и уложена средства исплатити јер каналом се скраћује пут до мора око седам пута. Рачуна се и на велики промет страних бродова – пловидба је у данашње време вишеструко јефтинија него железнички транспорт.

ЗАЛИВАЊЕ НА ПЕДАЛЕ

Овај изум Џоа Фрасината из Калифорније има две практичне сврхе: залива врт и – скида килограме, односно помаже заливачу да одржи кондицију и мускулатуру. Реч је о механизму којем је проналазач дао назив „Портапумп", што би требало да значи пумпа која се лако премешта с места на место (портабл-пумпа). Та пумпа црпе воду када заливач окреће педале! Он седне на столичицу која је на високим алуминијумским ногарама и окреће педале, док црево држи у руци и – залива. Од снаге његових ногу и брзине окретања зависи и дужина и јачина млаза, а он може да шикља и 60 метара у даљину, избацујући и до 70 литара воде у минуту. Да ствар буде још практичнија, „Портапумп" се може лепо склопити и без муке преносити.

Дакле, сочна, зелена трава, а власник здрав и чио, рекламира Џое Фрасинато свој изум. Па и није му лоша идеја!

ЗЕМЉА СЕ СВЕ ВИШЕ ГОЈИ

Захваљујући изузетним техничко-електронским средствима научници су данас у могућности да прате промене у природи за које до пре кратког времена нисмо ни сањали да постоје. Тако је у Совјетском Савезу објављен податак да се тежина Земљине кугле сваке године повећа за 40 милиона тона!

Каквом се вагом мери Земља?

Никаквом, већ су научници дошли до овог податка тако што су израчунали да се годишње сручи на нашу планету оволика количина космичке прашине. Не треба помислити да је реч о некој новој појави изазваној продором људске технологије у космос. „Прашина" која затрпава земљу спада у природне појаве и пада миленијумима. Ако је веровати процентима, тежина земље повећала се у последњих пола милијарде година за 0,001 одсто. Прашина ситна, али тешка! Да ли је и опасна још не знамо...

ШТА ЋЕ ФАРАОНИ БЕЗ КОМПЈУТЕРА

Веровали или не, на девет египатских пирамида у долини Нила уклесано је толико текста – разуме се хијероглифима – да их није могуће репродуковати још за бар стотину година, ако се настави данашњим темпом. У ствари, за сада се само две штампарије баве овим послом: при француском Институту за оријенталистику у Каиру и на Оксфордском универзитету. Цена штампања хијероглифских списа је огромна, износи око милион и по динара по једној једино свесци!

Међутим... електроника и за овај проблем има решење! У француском институту већ су израдили компјутерски програм за сређивање, анализирање и репродуковање хијероглифских написа. Упрошћено, то се ради тако што видео-камера повезана с компјутером сними напис, да би се затим слике, то јест облици хијероглифа превели на бројчани код. Потом код „улази" у други компјутер где се анализира и излази готов за проучавање.

Највећа предност компјутерске обраде хијероглифа лежи у могућности штампања целокупне масе са свих 108 зидова пирамида за непуних десет година. Дакле – десет пута брже него досадашњим начином!

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ГОСПОДИН КОСТА

Тридесетих година у Куманову није било човека који није познавао и поштовао господина Косту учитеља. Волео је децу и свој посао радио с љубављу. Његова педагошка етика била је на висини, осим што је каткад волео да примени народну мудрост „Батина је из раја изашла". Родитељи у то време нису имали ништа против таквог метода, подржавали су га од свег срца јер господин Коста, сви су то знали, никада није ударао без дебелог разлога, дакле – веома ретко.

Кад је мој отац Војислав по упису у школу одређен у његово одељење, породица је била више него задовољна. „Ако буде марљив, имаће шта да научи", рекао је деда.

Рано детињство пролазило је у игри, чупању девојчица за кике, каткад и у тучи са децом из другог краја града. Али, све то ван школе, далеко од учионице и погледа господина Косте.

Већ у четвртом разреду потајно је маштао о капи гимназијалца са бројем један. У пролеће, једног празника кад се није ишло у школу, у чаршији је дошло до жестоке свађе са децом из суседне мале, међутим, на свађи се све и завршило.

Кад је сутрадан кренуо у школу, Воја је видео како два дечака из противничког табора бију дете из његовог краја. Умешао се без размишљања, али тек кад је улетео у гужву, приметио је још једног противника. Почеле су да пљуште батине, а помоћи ниоткуд.

Ни данас се мој отац не сећа како му се у рукама нашла држаља за перо. Замахнуо је, а онда се зачуо врисак. Стали су као укопани – једном од противника из пробушеног образа шикљала је крв. Разбежали су се на све стране. Ово је било нешто ново у животу, нешто страшно.

У школу су ипак морали да иду. Тамо је, наравно, већ стигла вест о повређеном образу. Стигао је и господин Коста. Док је учитељ са танким прутом у рукама прилазио Војиној клупи, у разреду је владао потпуни мук. А онда се дуго, веома дуго чуло само фијукање прута и дечије јецање. Воју никада нико није тукао, био је мезимац не само укућана него и читавог краја. Никад, а сад одједном оволико батина. Једва је стигао до куће.

После подне су му, због високе температуре, ставили облоге. Касно увече ствар је постала толико озбиљна да су послали по лекара, племенитог човека кога су звали „Сиротињска мајка" – одлазио је у свако доба где год да га позову. Без речи је устао и овог пута и пожурио дединој кући.

– Знате, господине наредниче – рекао је деди – маломе је све ово на нервној бази, требало би с њим у Скопље или Београд.

Учитељу Кости, свом добром пријатељу, деда је поручио да га не чека у граду ако се детету нешто деси.

После лекара у кућу је дошла и његова конкуренција са народним лековима – Баба Вимка.

– Дете на Самиловску воду да однесете – било је све што је рекла.

Како је Воји било све лошије, око поноћи су упрегнути коњи који су десетак километара до извора прешли у трку. А Самиловска вода имала је, веровало се, лековиту моћ. Да ли га је она хладна вода пресекла, шта ли, тек – дечаку је већ сутрадан било боље. За само два дана пошао је и у школу.

Онда је дошао најтежи дан за град – објава рата, бугарска окупација. Тешки дани за све. Кад је учитељ са многим другим мушкарцима отишао да брани земљу, његова супруга, такође учитељица, решила је да се врати у родни Крушевац. На станицу су је испратила два ђака, два добра друга – Воја и дечак ком се на образу није више видео ни најмањи траг од оне држаље која му је расекла образ. Заједно су носили њен велики кофер, нашли учитељици место, љубили је, плакали с њом. Махали су за возом дуго, све док се није изгубио у даљини вичући кроз сузе:

– Поздравите нам господина Косту, учитељице, поздравите га...

Слободан Јовановић,
Булевар револуције 496/17
Београд
(Хонорар 1500,00 дин)

ДИЗЕЛА НЕМА МЕЂУ ПУТНИЦИМА

УБИСТВО ИЛИ САМОУБИСТВО
УБИСТВО ИЛИ САМОУБИСТВО
УБИСТВО ИЛИ САМОУБИСТВО
УБИСТВО ИЛИ САМОУБИСТВО

ДО ДАНАШЊЕГ ДАНА НИЈЕ СПРОВЕДЕНА ОЗБИЉНА ИСТРАГА КОЈА БИ СВЕТУ КОНАЧНО ОТКРИЛА ШТА СЕ ДОГОДИЛО СА СЛАВНИМ ИНЖЕЊЕРОМ НЕСТАЛИМ СА БРОДА НА ПУТУ ЗА ЕНГЛЕСКУ.

После једног предавања на Високој техничкој школи у Минхену двадесетогодишњи студент Рудолф Дизел уписао је 1878 у своју бележницу: „Наћи што више о овоме!" Предавач је био чувени професор Карл фон Линде, изумитељ фрижидера, а говорио је о слабом топлотном учинку парне машине која је могла да претвори у механичку енергију, односно корисну снагу, свега шест до дванаест процената латентне топлоте горива из парног котла.

Рудолф Дизел, Немац рођен у Паризу 1858, био је заљубљен у машине још од детињства, а у четрнаестој години написао је родитељима: „Драги моји, највећа ми је жеља да постанем машински инжењер и мислим да је то професија у којој могу највише да дам". Жарка жеља му је испуњена и тако се нашао на Минхенском политехникуму.

Фон Линде је на предавању о учинку парних машина изнео и теорију „оца" термодинамике француског физичара Николаса Карноа који је око 1830. године тврдио да није немогуће направити идеалну машину која би готово сву латентну топлоту горива претварала у корисну снагу. Само мотор са унутрашњим сагоревањем – где гориво сагорева унутар цилиндра – могао би да се приближи том идеалном систему, објаснио је професор.

Мотор ефикаснији од бензинског

Од тог часа Дизел је потпуно заокупљен идејом о „идеалном" мотору, и, према сопственом признању, сваки слободан тренутак користи да стекне што више знања о термодинамици.

У ствари, ефикасан мотор с унутрашњим сагоревањем већ је постојао. Направио га је Николаус Ото, инжењер из Келна, 1872. године. Али, покретао га је градски плин и због тога није могао да се премешта, а још мање уграђује у разне машине.

Фикс-идеја није напуштала Дизела ни када је завршио факултет. Чим је добио диплому, направио је малу лабораторију у којој је почео да експериментише са моторима на амонијачну пару – без икаквог успеха.

У међувремену су два такође немачка инжењера – Готлиб Дајмлер из Канштата и Карл Бенц из Мајнхајмна – независно један од другог, конструисали бензинске моторе за аутомобил и мотоцикл на којима је уређај за паљење омогућавао да се гориво пали унутар цилиндра и покреће клип. Мана бензинског мотора била је мали учинак: најефикаснији је могао да претвори свега двадесет осам процената енергије у снагу.

Дизел је замислио другачији мотор где би се температура и притисак у цилиндру одржавали што је могуће сталнијим током сагоревања у циљу да се што више топлоте створене на тај начин претвори у корисну снагу. Погонско гориво не би се, као код бензинских мотора, палило електричном варницом већ огромним притиском који би температуру у цилиндру загревао до хиљаду степени. Повећањем температуре повећао би се и учинак мотора.

Помоћник је скинуо капу

Четрнаест година радио је Рудолф Дизел на таквом мотору проводећи дане, а неретко и ноћи, у својој лабораторији. Како је био веома смирен и стрпљив научник, успеси му нису ударали у главу, неуспеси га нису избацивали из равнотеже. Другим речима, имао је животни циљ.

Ево шта је написао Дизелов син Еуген у биографији свог славног оца:

„Био је седамнаести фебруар 1894. Дизел и његов помоћник Линдер радили су као и увек, у лабораторији у Аугзбургу. У једном моменту Линдер је приметио како је мотор почео да затеже преносни

каиш и сместа је схватио да су успели, да је то први знак енергије. Линдер није изустио ни реч, само је у тишини скинуо капу. Дизел је видео његов гест, одмах је разумео шта он значи, притрчао је Линдеру и стегнуо му обе руке. Кући се вратио блед и уздрхтао. Загрлио је жену и заплакао од среће и умора."

Тек после овог успеха написао је Дизел танушну књигу о свом мотору и патентирао га. Велике немачке техничке фирме, међу њима и Крупова, омогућиле су му 1893. да направи свој први прави модел.

Тако је рођен до данас непревазиђени дизел-мотор коме није потребан скуп пречишћен бензин већ ради помоћу јевтиног тешког уља. У њему се температура клипом сабијеног ваздуха повећава до степена потребног да се гориво упали без посебног уређаја за паљење. Течно гориво улази у цилиндар постепено, па се температура и притисак у њему одржавају током читавог „такта снаге" клипа.

Дизелов мотор претвара тридесет пет процената латентне енергије у снагу, односно седам одсто више од бензинског мотора. Недостаци су му већа тежина и бука као и незгодне количине издувних гасова.

Виђен последњи пут

Дизел је доживео само почетке успеха свог мотора. Три године после првог модела почео је, уз финансијску помоћ Крупа, да их производи серијски. Путовао је и у Сједињене Америчке Државе да би испитао нове могућности примене овог мотора предвидевши, што се нешто касније и обистинило, да се он неће задржати само у фабрикама да би их снабдевао енергијом већ да ће покретати и теретне и путничке аутомобиле, аутобусе, мале бродове, централе, локомотиве...

Године 1913. у ваздуху се већ осећао први светски рат па су се индустријске силе утркивале у изналажењу нових техника за производњу оружја и других ратних средстава. Септембра 1913. Дизел је добио позив од Британског адмиралитета да дође у Велику Британију на поверљиве разговоре.

Двадесет деветог септембра увече Дизел се, заједно са пословним ортацима Карелсом и Лукманом, у белгијској луци Антверпен укрцао на брод „Дрезден" на путу за Енглеску где је требало да стигну следећег јутра.

Три пријатеља су вечерала на броду, прошетала по палуби и растала се. Сваки се упутио у своју кабину на починак. Рудолф Дизел је тада последњи пут виђен.

Сутрадан ујутро, када је брод пристао, није га било међу путницима! Почело је трагање. Карлс и Лукман су ушли у Дизелову кабину. Нашли су нетакнут кревет, али су све остале ствари стајале тако као да се неко управо спремао да легне. Од Рудолфа Дизела ни трага ни гласа.

Нестало је и тело утопљеника

Само од себе се наметало да је завршио у таласима Ламанша, али није било објашњења због чега и како.

Новине су одмах на сва звона објавиле да је немачки инжењер извршио самоубиство подсећајући да се налазио у безизлазној финансијској ситуацији. Многи и данас верују у претпоставку о самоубиству која је полузванична.

Али, породица је оштро демантовала ову теорију, а такође и пријатељи који су путовали са Дизелом тврдећи да је за време вечере на броду, као и уочи пута, био одлично расположен и да апсолутно није био тип самоубице. Осим тога, Рудолфу Дизелу ово није била прва финансијска криза у животу, а смешила му се и прилично блистава будућност. Уосталом, читав његов живот, посвећен науци, био је пун успона и падова које је он хладнокрвно и стрпљиво подносио.

Недељу дана касније два холандска рибара пронашла су тело неког утопљеника. По одећи и неким другим стварима нађеним на лешу син Еуген Дизел закључио је да се ради о његовом оцу. Али, када је дошао да идентификује леш, испоставило се да је тело утопљеника на тајанствен начин нестало. Узгред, никада није ни нађено.

Последње поглавље ове крими-приче одиграло се крајем првог светског рата када је један немачки заробљеник изјавио да је он лично, по налогу немачке обавештајне службе, бацио Рудолфа Дизела са палубе брода „Дрезден" у воде Ламанша. Немачка тајна служба желела је да на сваки начин спречи разговоре Британског адмиралитета са Дизелом.

Поставља се питање због чега, и на њега нико не зна тачан одговор. По некима Дизел је имао планове новог мотора за авионе, далеко моћнијег од свих који су тада постојали. Ова претпоставка, дабоме, никада није доказана. Звучи невероватно да до данас нико није озбиљније повео истрагу о Дизеловом загонетном нестанку. У међувремену Дизел је постао заједничка именица којом се означава и мотор и гориво за њега.

Приредила: Бојана Дожић

Енглеске радње стварно нису што су некад биле. Боље су, бар с тачке гледишта особља запосленог у њима. Јадни продавци су, рецимо, некада радне сате проводили искључиво на ногама, све док их тегобног положаја осамдесетих година прошлог века није решио Парламент који је законом прописао да им се обезбеде столице.

Радно време трајало је тако дуго да је „Гринвудз" – ланац радњи с мушком одећом са севера земље – када се отворио, правилником мушком делу персонала доделио једно слободно вече недељно „удварања ради". Тако је било у „Гринвудзу", остали су се сналазили како су знали и умели.

Газде су у та не тако давна времена стварно газдовале, па су тако од продаваца очекивали не само да им продају робу, него и штошта друго – рецимо да им лампе у радњи одржавају у беспрекорном стању што је у поређењу са чишћењем димњака био прави благослов од обавезе.

Колико да не би било недоумице, на огласној табли једне врло угледне тадашње радње стајало је следеће упозорење „Намештеник који има обичај да пуши шпанске цигаре, да се брије код берберина, одлази на игранке и слична места за забаву без сумње ће дати повода овом послодавцу да посумња у његов морал и поштење".

Једно правило важило је тада колико и данас: што отменија радња, то боља услуга. Како би нека фина дама крочила ногом у неку отмену радњу, њој су подносили столицу – кученцету кексић. Само се по себи разуме да су такве муштерије себи исувише допуштале. Кад год би куповале неки материјал, рецимо, и не трепнувши захтевале би да продавац одсече парченце, запали шибицу и принесе је жртвованом узорку. Тек кад би видела како гори и помирисале, прихватале су тврдњу да је реч о вуни, памуку, свили итд.

У то доба се знало ко, где и зашто купује козметику. У поштеним радњама у које су залазиле поштене жене она се продавала испод тезге. Тек 1912. године лондонски „Селфрициз" одважио се на невиђену дрскост да средства за улепшавање продаје јавно. Пошто работа више није била тајна, у „Селфрицизу" су се потрудили да буде што делотворнија: сместили су тезгу с козметиком тик до улазних врата не би ли миомирисима што су продирали на улицу примамили муштерије. Озбиљне жене и даље су избегавале да их неко види како купују руж, пудер или парфеме.

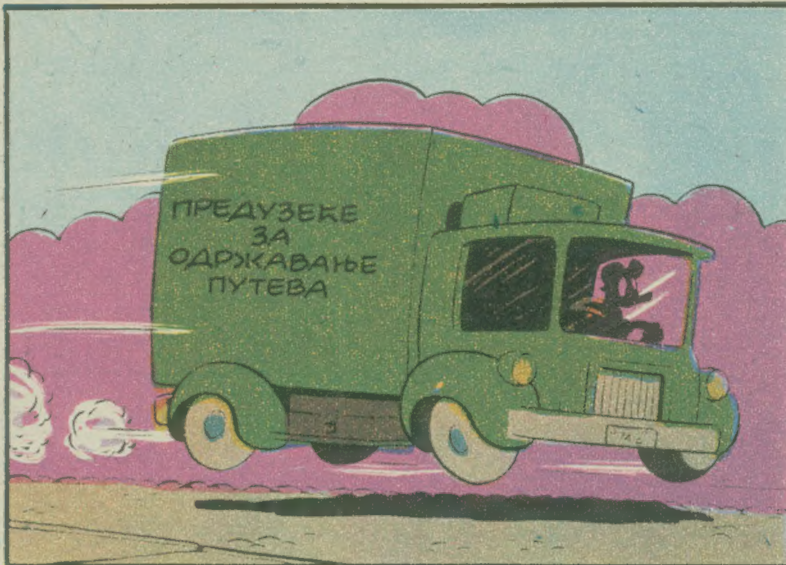
Пре сто година најслободоумнијим енглеским трговцима понуђен је сјајан изум: шупље дрвене лоптице које су се отварале на две полулоптице у које су се стављали рачун и новац муштерија. Продавац би потом лоптицу закотрљао по траци која је водила до касе, рачун се наплаћивао, а лоптица повратном траком враћала до тезге. Аутоматизација, што би се рекло.

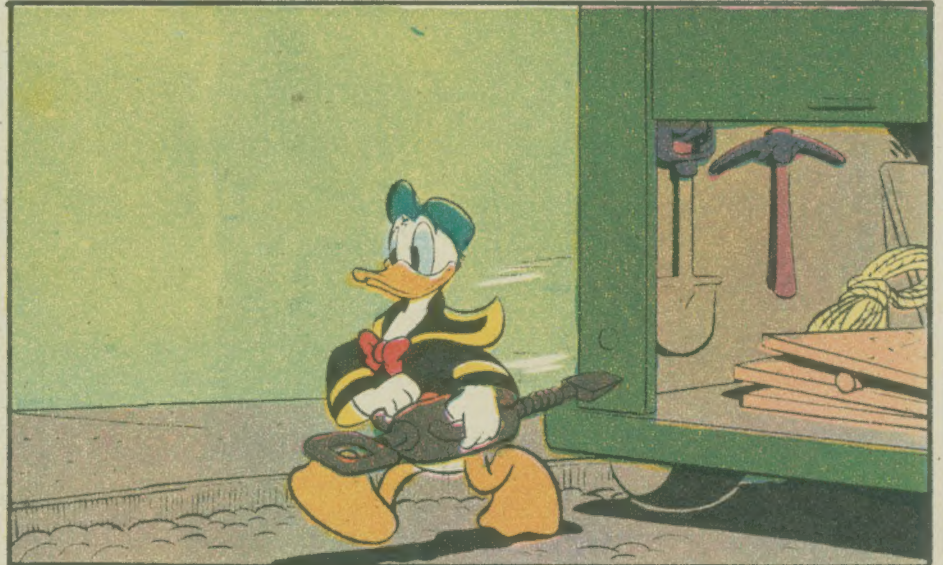
Walt Disney

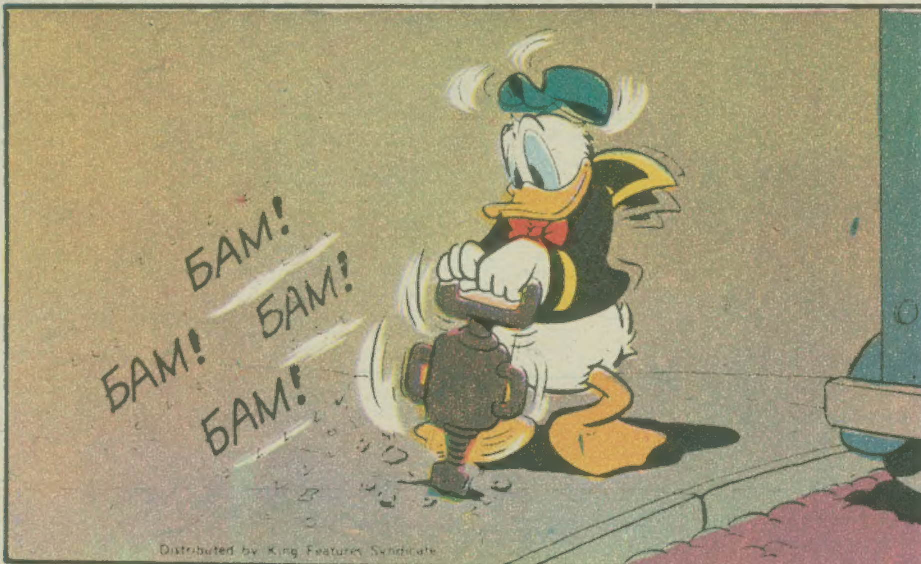
ПАЈА ПАТАК

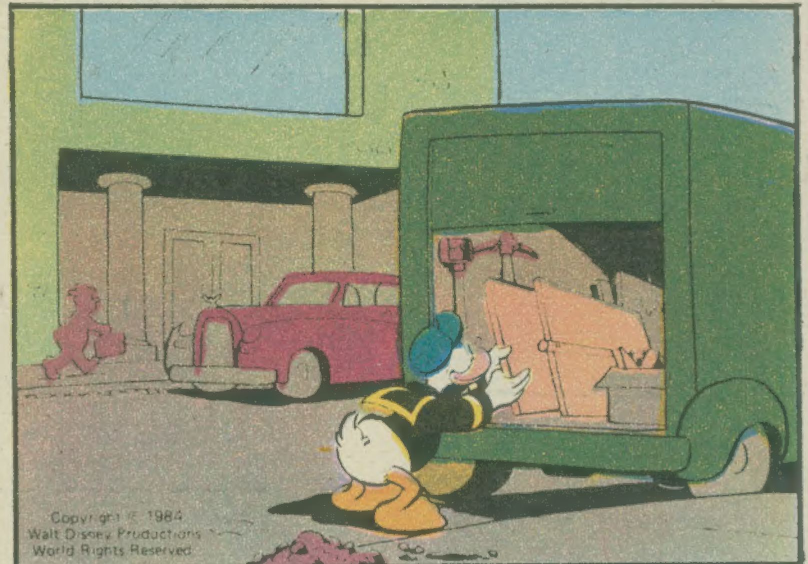

ЗАР БАШ НЕМАМО СРЕЋЕ!

ИАКО ЈЕ МИШЕЛ ЗАПОМАГАЛА И МАХАЛА РУКАМА ПОКУШАВАЈУЋИ ДА СКРЕНЕ ПАЖЊУ НЕКОГ ВОЗАЧА, ЗБОГ МАГЛЕ НИКО НИЈЕ МОГАО ДА ЈЕ ВИДИ ПРИКОВАНУ ЗА КАМИОН. НЕУМИТНО СЕ БЛИЖИЛО ОНО НАЈГОРЕ...

Тог тринаестог фебруара прошле године у раним јутарњим часовима Мишел Колинс из Етерса у Пенсилванији возила је своју девојчицу Џули на чување жени која је становала на тридесетак километара од њихове куће. Испред „кадилака" којим је управљала ишао је, прописаном брзином и под пуним оптерећењем, огроман камион – са десет тона уредно сложених стабала из околних шума. Није имала потребе да жури. Мисли су јој лутале јер је управо тих дана очекивала своје друго дете. Мирно је следила грдосију и повремено бацала поглед на девојчицу иза леђа...

Пренула се тек кад је, наједном, испред себе зачула шкрипу кочница. Није стигла да реагује. Уследио је тресак – свом силином зарила се испод задњег дела камиона чија се кука за приколицу зауставила пред самим ветробраном кадилака!

Тек тада је оштро прикочила очекујући да ће успети да се одвоји од камиона. Али, уместо да се заустави, њен аутомобил је наставио да се креће истом брзином. У ствари, услед оптерећења, буке мотора и снажних вибрација, возач камиона није могао да осети тај ударац и наставио је да се креће брзином од око 80 километара на час, вукући ауто за чијим је воланом седела беспомоћна жена. Иако заштићена специјалним каишевима, мала Џули на задњем седишту, доживела је шок: несносан врисак детета испуњавао је кабину...

Знала је да на друму следећих двадесетак километара нема паркиралишта за камионе. Једино је могла да очекује да ће се њен аутомобил ослободити челичног загрљаја али при том га тешка грдосија може бацити на неко возило које им долази у сусрет, или избацити с пута.

Шта да чини? Притиснула је на сирену очекујући да ће је возач камиона чути и схватити да се нешто иза њега догађа. Мора некако зауставити камион! Зар тек тако да се препусти судбини!? „Станиии!" – завапила је у очајању. Али, све је било узалуд, возач није чак ни успорио. Седео је у кабини и гледао испред себе, заокупљен својим мислима. По ко зна који пут Мишел је притисла кочницу, док није схватила да је механизам потпуно уништен. Волан је био до те мере искривљен да, чак и кад би се извукла испод камиона, не би више могла да управља аутомобилом. Остала је још једна нада – да ће неки возач иза ње схватити шта се догађа и алармирати возача камиона.

На несрећу, пут је у тим раним јутарњим часовима био готово пуст. Истина, прошло је неколико возила из супротног смера, али толико брзо да, у измаглици, нико није ни могао да примети аутомобил који је готово читавом хаубом нестао испод камиона.

Мишел је била сигурна да је њој и малој Џули дошао крај. Помислила је на свог супруга Џона који, наравно, и не слути шта им се догађа. Знао је да Мишел добро вози и био је сигуран да познаје пут који није био нимало опасан. Тог јутра он је морао раније на посао, иначе је последњих дана, како се ближио Мишелин порођај, сам возио Џули на чување. У тренуцима док је зебла за свој и још два живота, Мишел је мислила и на бол који ће он доживети кад схвати да их више нема. „Буди храбар!" – понављала је у себи и гушила се у сузама.

Из мисли је тренуо Џулин глас и то јој је дало неку нову снагу. Неће се предати! Па њено дете је тек закорачило у живот! А ово друго... Обоје морају да живе! – понављала је. У том тренутку у ретровизору је угледала возило које се приближавало и спрема се да их заобиђе. Отворила је прозор, почела да маше рукама и виче:

– Упомоћ! Станите! Помозите нам!

Невероватно али возач аутомобила није је приметио. Можда је и он, заокупљен својим мислима, једноставно само видео возило испред себе и заобишао га. Да све буде горе почела је да сипи и киша.

Али, Мишел се више није предавала. Морала је нешто да учини. Зато је и даље махнито махала рукама и запомагала... Заобишла су их још једна кола... „Зар баш немамо среће!" – гласно је повикала у очајању.

После двадесет минута кошмара, кад је већ готово обневидела од суза, зачула је шкрипу кочница и њен аутомобил је почео да се зауставља. Није могла да верује.

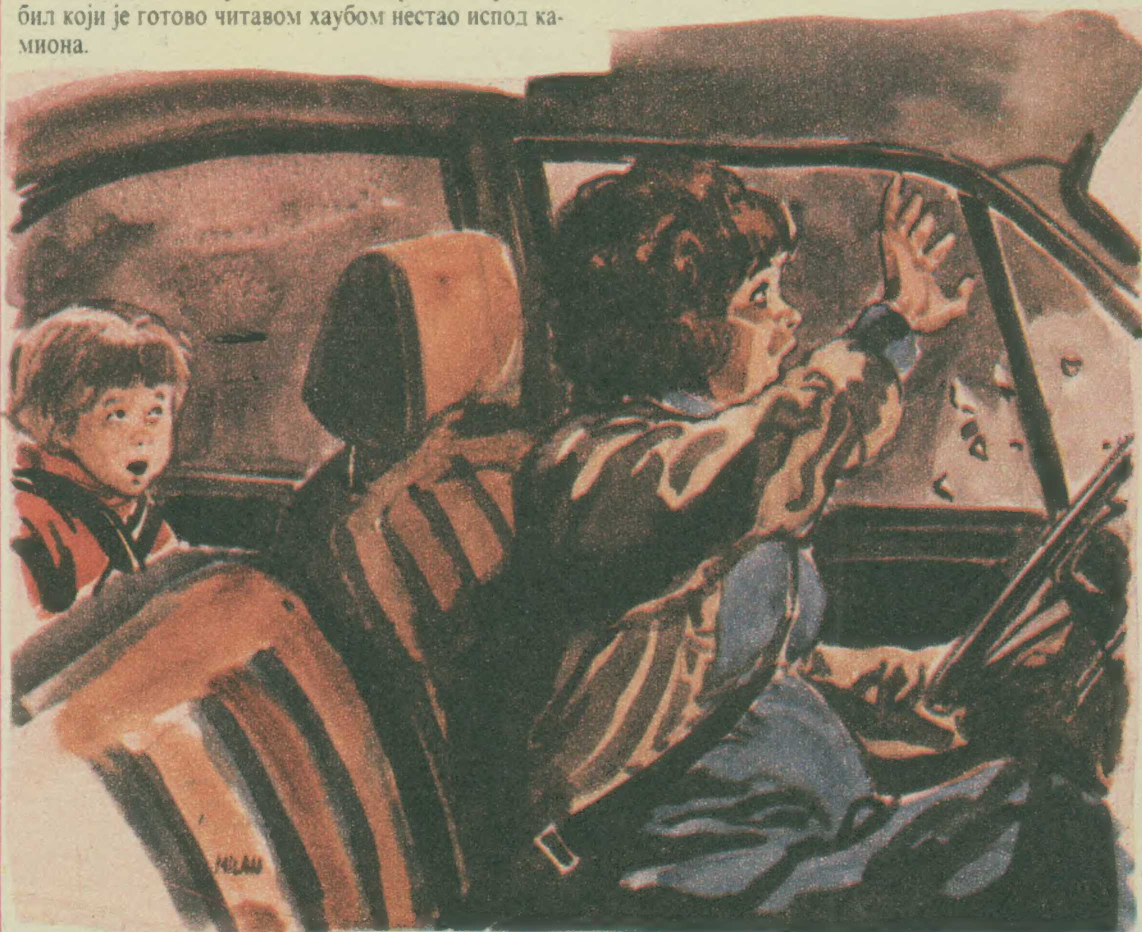
– Џули, заустављамо се! – Ван себе од среће Мишел се окренула према девојчици и чврсто је стегла за ручице.

Возач другог аутомобила схватио је шта се догађа и дао знак возачу камиона да стане. Овај је разумео поруку и полако почео да кочи...

*****

Мишел је још истог дана пренета у болницу. Добила је порођајне болове и у току те ноћи на свет је дошао мали Мајкл. И поред свег ужаса који је претрпела, на свет је донела здраву бебу. Међутим, сећање на тај дан је остало. Није ни чудо: њих троје били су тако близу смрти.

С. И.

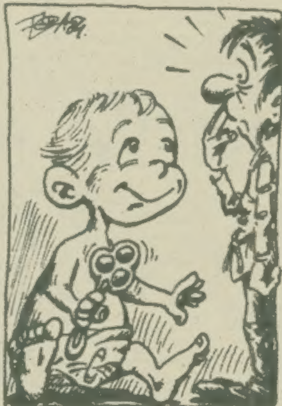

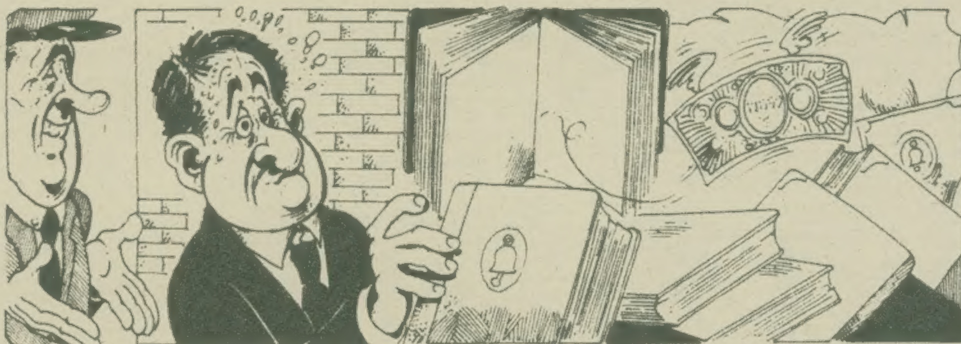
НЕРВОЗНИ СТЕ? СТЕЊИТЕ!

Напети сте? Стењите до миле воље... То је једна у низу терапија које нам психијатри препоручују како би нас ослободили стреса и емоционалних притисака. За сада о благотворном дејству стењања може да посведочи само група америчких медицинских сестара које су петнаест минута лежећи на поду стењале што су гласније могле. Читава сеанса одвијала се према упутствима терапеута који је при том пустио и плочу како би ширу околину поштедео најгласнијих „пацијенткиња". И? Све сестре изјавиле су да су се после терапије осећале као препорођене.

РАСТИ БРЖЕ!

Родитељи често тврде како њихова деца нагло израсту током пролећа и лета. До сада се такво тврђење сматрало потпуно произвољним али, по свој прилици, они су заиста у праву. Наиме, студије које су добијене у Институту за дете у Лондону, рађене током дугог низа година, потврђују да деца порасту три до четири пута више између јануара и јула него у периоду од јула до јануара. Наравно, ово се односи само на северну хемисферу, јужно од екватора ствари стоје друкчије. Тамо деца више расту између јула и јануара што је и логично јер је то време кад се у том делу Земљине кугле продужава дан. Кад има више сунца, односно када је дан дужи, јавља се сигнал „расти брже" који делује на хипофизу а она лучи више хормона раста.

БАКСУЗ НАД БАКСУЗИМА

Опрезност се некада уопште не исплати. Извесни Пол Шеферн из Њујорка купио је лоз и уместо да га носи унаоколо у новчанику одлучио да га, сигурности ради, склони на безбедно место. Сакрио га је између страница телефонског именика заборављајући на добри стари обичај телефонске компаније да сваке године бесплатно старе замењује новим имениципма.

У одсудном тренутку Пол је заборавио још нешто: када су дошли да му замене именике, захвално је узео нови и предао стари, а да није ни трепнуо. Узбудио се и досетио тек када је сазнао да је добио главни згодитак.

Онда је Пол одјурио право у телефонску компанију где је сазнао да ће, ако баш хоће, морати да прелиста два и по милиона старих телефонских именика. Човек је прелиставао и прелиставао, али лоз на крају није нашао.

МАЧЈИ ДЕСАНТ

Последња могућност да се помогне становницима удаљених и тешко доступних крајева Малезије у њиховој борби против пацова, којих има све више, био је – мачји десант. За најезду пацова крив је сам човек, тачније његова слепа вера у хемикалије. У почетку је то била борба с маларичним комарцима. За то су коришћени јаки инсектициди, што је довело не само до уништења комараца већ и бубашваба и других инсеката који служе као храна гуштерима геконима. Опадање броја ових гуштера довело је до смањења броја мачака које су, иако су им гекони главна храна, узгред таманиле и пацове. Намножили су се пацови, а с њима и пацовске буве које разносе кугу. Опасност од маларије била је смањена, али је зато повећана могућност да се добије куга. Светска здравствена организација, којој су се обратили саветовала је једини могући лек – мачке. А пошто је у ове крајеве скоро немогућно доћи, мачке су морале да буду допремљене авионима и на угрожена места спуштене – падобранима.

БРОД ПЛОВИ НАОПАЧКЕ

На Оркнијским острвима нема планина, још мање снега, о возовима да се и не говори. Може се стога замислити запрепашћење пет стотина становника Сандија када су се једног јутра пробудили и на северном крају свог острвцета и угледали врхове планина прекривене снегом, село и воз.

Ако им све друго није било ни најмање јасно, мештани су бар једно могли са сигурношћу да тврде: ни планина, ни село, ни воз ту нису били јуче. Разумљиво узбуђење трајало је све до заласка Сунца када су „фантомске" слике ишчезле.

Острвљани су убеђени да је реч о игри светлости која им је пренела слике из Норвешке, пет стотина миља удаљене. И научници се слажу да је реч о фатаморгани. Дакле, уколико сте веровали да се фатаморгане јављају само у пустињама, грдно сте се преварили. И у Великој Британији их је, рецимо, било поприлично.

Пре неколико година на небу изнад Бридлингтона појавила се слика града Хала. Два места су удаљена шездесет и четири километра, али је фатаморгана била тако јасна да су се видели чак и дим из градских димњака и бродови који плове Хамбером.

Фатаморгане као што је ова јављају се када светлосни зраци, пролазећи кроз топле слојеве ваздуха који су рећи мењају правац и стварају у ваздуху изврнуту слику као у огледалу.

Исту појаву видели су и путници на броду „Единбург кестл" 1975. Усред Ламанша, на хоризонту се одједном појавио конвој бродова – окренутих наопако, неки један преко другог и чудновато издужени.

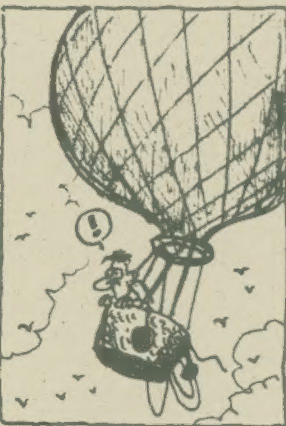

ЗУБЕ ЧИСТИ – СВЕТЛОСТ

У дршку обичне четкице за зубе јапански стручњаци су уградили уређај на бази полупроводника. Светлост делујући на полупроводник избија из њега електроне. Око длачица четкице ствара се електрично поље које нечистоћу са зуба удаљава много темељитије од обичне зубне четкице и пасте.

БАЛОН НА ВЕТАР

Децембра 1982. сарадници француског Центра за космичка истраживања пустили су балон напуњен топлим ваздухом изнад Пардефонтена у Јужној Африци. Балон чува топлоту захваљујући дејству Сунчевих зрака и топлоти са Земље. Доњи део балона пропушта инфрацрвене зраке а горњи, метализирани, задржава их. Балон се брзо дигао и кренуо на исток. После седам недеља, без управљања, он је, како су научници и очекивали, обишао Земљину куглу и првог фебруара прошле године поново се прелетео изнад Африке. Циљ овог експеримента је, тврди се, да се испита правац кретања ветрова изнад Земље.

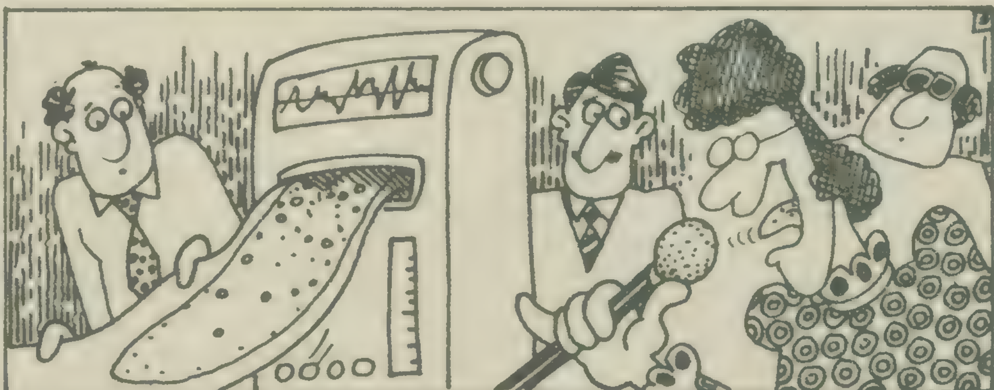

НАЈБРБЉИВИЈА – ДЕЦА

Тим америчких научника покушава да докаже да „отисак гласа" може да буде за откривање идентитета особе која се тражи много сигурнији него отисци прстију који су се до сада углавном користили. Главни истраживач у тиму Лоренс Керста, иначе стално запослен у телефонској лабораторији „Бел", направио је са сарадницима спектограф на чијем екрану може и визуелно да се представи глас сваког појединца. Пошто је говор сваког човека друкчији, и „отисци" на екрану се разликују. Спектограф ће се користити у установама које захтевају велику безбедност и у које имају приступ само одређене, разуме се, поверљиве особе. А свака, наравно, собом носи свој глас!

Иначе, људски говор је веома комплексан. Језик, вилица и уста направе сваки појединачно око триста покрета сваки пут кад човек проговори. А да би изговорио обичну, краћу реченицу произведе најмање педесет различитих звукова. Гласне жице које учествују у говору разликују се по дужини, код жена и деце су краће а самим тим гласови које они испуштају су виши него код мушкараца. Поређења ради: код оперских певача – сопрана гласне жице затрепере у једном минуту 72 хиљаде пута а код басова само 2400 пута.

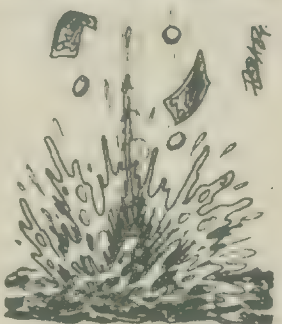
Чехословачки професор Карел Мунцик дошао је до закључка да запослене жене дневно просечно изговоре између 12.600 и 12.900 речи. Зато се запањио кад је измерио колико говори његова ташта – читавих 20 хиљада речи дневно. За децу се сматра да су највеће причалице. По Мунцику у раздобљу између пете и десете године она просечно изговоре 14 хиљада речи дневно док у њиховим тинејџерским годинама број речи опада на 8700.

ТЕЛЕДИРИГОВАНИ МЕТРО

На једној од линија подземне железнице у француском граду Лилу почела је да саобраћа композиција којом се управља теледиригoвано. Кретање композиције дуж целе пруге прати око 260 телевизијских камера. Дужина пруге износи 13 километара. Брзином, кочењем и заустављањем управља компјутер из централне диспечерске дворане.

НЕ ДАМ ТИ СВОЈЕ МИЛИОНЕ!

Швајцарце је силно узбудио случај једног њиховог земљака неког трговца из Сиона који је у Рону бацио 137 милиона франака само да тај новац не би морао да преда својој бившој жени на име одштете за развод. Паре је однела вода, али се суд тиме није задовољио: отворио је истрагу. Ко, уосталом, може да тврди да у реку нису отишли фалсификати или да је осветољубиви муж побацао баш свих 137 милиона?

ЈЕТИ, ГДЕ СИ?

Не прође ниједна година а да се у светској штампи не појави каква „веродостојна" вест о снежном човеку који је виђен у планинама Сједињених Америчких Држава или Канаде, Аргентине или Непала... Најчешће Непала. Јер, прича се, јети лута снежним падинама Хималаја и хималајски водичи, шерпаси, радо причају планинарима о овом тајанственом бићу. У неким манастирима радозналима чак показују кости, кожу, длаку и гипсане отиске јетијевих трагова.

Неки људи верују у постојање јетија, други не. Међу последње спада и Едмунд Хилари, новозеландски алпиниста који се, 1953. године први успео на Маунт Еверест. Хилари је уверен да такозвани „јетијеви трагови" настају од топљења снега. Траг човека на снежном покривачу под сунчевим зрацима већ после неколико часова губи свој облик и добија управо онакав изглед какав шерпаси приписују трагу јетија. Месни житељи тврде да је јетију, за разлику од човека, својствен велики прст на нози који је одвојен од осталих. Међутим, Хилари је лично срегао на Хималајима људе који су имали баш на такав начин деформисана стопала.

„Докази" који се чувају у манастирима подвргнути су научној експертизи. Јетијев скалп проучавали су у Чикагу, Паризу и Лондону и стручњаци су дошли до закључка да је то вешто израђена имитација, начињена од коже једне ретке врсте антилопе. Анализа „остатака скелета" показала је да део костију припада човеку, а део разним животињама, највећим делом мајмунима.

ШЕПРТЉА

Од пљачкаша банака обично се очекује да улете у банку, оружјем приморају службенике да им дају новац, излете, ускоче у кола у којима их чека ортак и – ћао! Све ово (осим ортака) замислио је лепо и извесни Карло Колоди намеравајући да опљачка једну банку у Милану. Али у тренутку кад је утрчао у банку саплео се, пао и, наравно, пиштољ му је излетео из руке. Без оружја, с лицем које се видело (спала му је и маска са лица), шта ће друго него да се врати одакле је и дошао. Само то није све – кад је дојурио до кола, односно места где их је оставио, схватио је да су нестала. У међувремену их је однео паук јер су била непрописно паркирана!

ОВЦА ОВЦУ ЧУВА

Удовица Грејс Вилкинсон дошла је на оригиналну идеју – уместо паса истренираће саме овце да се старају о стаду. Почела је тако што је издвојила неколико јагањаца и затворила их на својој фарми у одвојен део. Сваком младунчету дала је име и хранила их уз помоћ флашице и цуцле. После извесног времена свако јагње одазивало се кад би га позивала именом. Затим их је вратила међу стадо нестрпљива да види како ће реаговати и чувари и стадо. Испоставило се да су боље од паса, нису нервозне, веома су послушне и, што је најважније, њихова сабраћа их се не плаше и куд год оне крену, ови добровољно иду за њима. Грејс је веома задовољна, са тридесет тренираних оваца она сада чува стадо од једанаест хиљада.

ПЕШИЦЕ ПРЕКО ГРЕНЛАНДА: Трагом Ериксена, Пирија и других...

1400 КМ НА -50°

ТРИ ИТАЛИЈАНА СУ ЗА НЕПУНА ТРИ МЕСЕЦА ПРЕПЕШАЧИЛА АРКТИЧКУ ОБЛАСТ ВУКУЋИ САОНИЦЕ ОД ПРЕКО СТО КИЛОГРАМА.

Кад из авиона путници на такозваној поларној линији, коју неке европске компаније користе за везу са Америком и Јапаном, посматрају Гренланд из ваздуха – за њих је то посебан доживљај. Међутим, кад се гледа са висине, не може ни да се замисли колики је напор потребан да би се обишла и проучила ова огромна област – девет пута већа од наше земље. Историја великих подухвата, међутим, забележила је да је истраживање Гренланда далеко опасније од освајања полова и да су, откривајући његове тајне, у леденим беспућима острва оставили своје животе многи познати и непознати, али по правилу изузетно храбри људи.

Најтрагичнија од свих је прича о једној експедицији на Гренланд с почетка овог века коју је предводио Данац Лудвиг Ериксен. Главни разлог: он и његови сапутници, као и многи други пре и после њих, имали су романтичну представу о поларним областима а посебно о Гренланду

Бренлунд: пишем и умирем

Ериксен је био познат новинар и писац кад је одлучио да организује експедицију на североисточни Гренланд јер је, по његовом мишљењу, Американац Едвин Пири том послу приступио површно. Године 1907. у друштву свог сународника Петера Коха, затим немачког физичара Алфреда Вегенера који је касније постао познат по својој теорији о постанку континента и океана, са картографом Хагеном и гренладским водичем Бренлундом, кренуо је у истраживање „Пиријеве земље". Међутим, због грешака у географској карти које је начинио управо Пири, експедиција је запала у тешкоће тако да су се Кох и Вегенер одлучили да се врате, а остали су наставили.

Италијанска експедиција снимљена пред полазак на пут, Перони је у средини. Пред њима су саонице – сваке су биле натоварене исто; намирницама, шатором, географским картама, секстантом и бусолом. Јеловник је направио Перони: храна је била калорична и лако сварљива.

Иако се у почетну базу вратио тек после 88 дана и пређених 2200 километара, Кох није могао да мирује: већ почетком наредне године покушао је да уђе у траг друговима о којима се више ништа није знало... Комад метала који је вирио из снега довео га је до једне мале пећине у којој је нашао смрзнуто тело Бренлунда – седео је а крај њега напуњена пушка. Поред ногу дневник писан на ескимском језику и географске карте које је начинио Хаген. У деневнику је писало да су чланови експедиције знали да им се ближи крај, јер су у новембру остали без горива и намирница, одећа и обућа су им се распали. Међутим, сви заједно трудили су се да њихова смрт буде достојна. Најпре је умро Хаген а за њим Ериксен. У жељи да сачува оно што је постигао Бренлунд је потражио погодно место где би и сам могао да сконча, у нади да ће га једног дана неко ипак наћи. Мирнс је чекао смрт и писао последње речи, бележећи подробно податке о томе кад су тачно умрли и где су сахрањени његови сапутници.

Међутим, упркос сасвим одређеним подацима, Кох није успео да пронађе тела двојице умрлих тако да се две године касније, поново вратио на исто место. Он је остао у луци док су његови другови Микелсен и Иверсен кренули у трагање. Али без успеха. Најзад су и они са симптомима скорбута и без иједног пса (морали су да их поједу) напустили санке, шаторе и крзнене вреће за спавање и уз натчовечански напор, после 207 дана и 2800 пређених километара, стигли у базу – где није било Коховог брода – у међувремену је потонуо. Кад су коначно стигли својим кућама, нико више није био у стању да их препозна. „За највеће херојство и пожртвовање које је у оваквим приликама историја забележила" – како је стајало у образложењу – добили су златне медаље енглеског Краљевског географског друштва. Управо њихов подвиг инспирисао је три Италијана да покушају да га понове

Ко остане сналази се сам

Препешачити данас Гренланд, без паса и радио-станице, и то на његовом најширем делу, није мала ствар На карти је то 1050 километара, али су Роберт Перони и његови другови Пепи Шкрот и Волфганг Томазет, сви из Болцана у Италији, прешли безмало 1400 километара, јер се није могло ићи правом линијом. Њихово изузетно напорно путовање преко такозване ледене куполе која прекрива средишњи део острва, трајало је око три месеца (јуни, јули, август прошле године). Најтежи тренутак доживели су кад су, уместо насеља које је било убележено у карту, нашли само напуштену колибу. Растурили су је и од дасака начинили сплав – да би њиме, хладним водама Бафиновог залива, стигли до најближе луке.

Ледена купола Гренланда дебела је три километра, са масом од три милиона кубних километара. Зато и није чудо што су Перони и његове колеге, усред лета, пешачили и по температури од минус 50 степени Целзијусових, па чак и дупло нижој – кад дуне северозападни ветар – тако да је претила опасност да им се заледе сузне жлезде и они мали делови коже који нису били покривени! Овако ниске температуре не владају чак ни у близини Северног пола јер се тамо, чак и у зимским месецима, осећају топлија струјања с мора. Разлика је и у томе што се на врху Земљине кугле, не баш ретко сусрећу бели медведи и фоке, док на средишњем делу Гренланда нема апсолутно ничег осим леда – ништа се не креће и не види се ништа што би разбило заслепљујућу белину. У овим условима често долази и до поремећаја равнотеже, па и слуха, јер је људско око подједнако навикнуто на хоризонталне и на вертикалне оријентире којих овде једноставно нема.

Поучени великим искушењима и страдањима својих претходника Перони и његови другови применили су специјалну технику која их је довела до циља упркос огромном напору и чињеници да је сваки вукао санке тешке 140 килограма: користили су специјална мала једра која су ношена ветром умногоме олакшала посао. Затим, Перони, иначе стручњак за исхрану направио је специјалан јеловник што се показало од велике важности. Иначе, за све време важио је договор: Ако неко одустане или из неког разлога не може да настави пут, мора се сам сналазити како зна и уме. Можда то неком звучи сурово, али три храбра Италијана нису хтела да због грешке или слабости неког од њих доведу у питање животе оне друге двојице и исход храброг подухвата ове необичне експедиције.

Д. В.

На путу је било различитих препрека. У неким тренуцима није било другог избора него да се саонице упрте на леђа. А тада је и најмања незгода могла значити крај за неког од чланова експедиције.

Траса

Робер Перони и Пепи Шрот. Томазет снима.

Бранко и Мина

Фотографија коју је Бранко носио до смрти. На њој је шеснаестогодишња Мина Караџић.

Овај портрет Бранка Радичевића урадио је по Мининном казивању његов пријатељ, сликар Стева Тодоровић 1848, кад је песник имао 24 године.

Четрдесетих година прошлог века у Бечу су били веома модерни словенски балови. Један такав распевани скуп јужних Словена, којим су још једном показали царској престоници да у далекој родној груди желе да живе јединствени и сложни, одржан је у јесен 1846, уочи револуције која је захватила целу Европу.

Врхунац свечаности у искићеној сали такозваног Софијиног купатила било је коло у коме су, руку под руку, заиграли сви Србијанци, Банаћани, Хрвати, Бачвани, Сремци, Далматинци, Славонци који су тада живели у Бечу. Коловођа – шеснаестогодишња Мина Караџић у народној ношњи. По страни, занесен колом и коловођом, Бранко Радичевић, студент права. Успевала је на тренутке да га запази у мноштву присутних не скривајући осмех.

Још исте вечери Бранко је пожурио да у већ готов „Ђачки растанак" са младалачким жаром унесе мотив кола, генерацијама познатог као „Бранково коло".

Бранко је Мину добро познавао. Она ће касније, сећајући се тих за обоје незаборавних дана, сетно уздахнути при помисли на младића који на балу није скидао поглед с ње. „Беше нам сваки дан у кући, као син и као брат".

Другачије, вероватно, није могло ни да буде: Бранко, већ запажен песник, свакодневно је долазио у Вуков дом. Ту је, наравно и Мина, очева Минка. Тако се родила љубав, али не обична.

Пливач и гимнастичар

Кад му је 1833. године у Земуну умрла жена Ружа, царински чиновник Тодор Радичевић остао је са два сина, Стеваном и Алексом који ће касније своје име променити у познато песничко – Бранко. Кратка тужна забелешка о мајчиној смрти уједно је и први Бранков писани спомен: „Мамица је умрла 14. марта после подне у два сата у вторник. Ја сам остао од мамице од девет година!"

Три године касније отац га је уписао у чувену гимназију у Сремским Карловцима коју је некада и сам похађао. Ту је већ и старији Стеван.

Златни звоници, старинска здања, виногради, доле Дунав – горе Стражилово, то су Карловци у које је дошао дванаестогодишњи Алекса Радичевић да ту похађа шести разред гимназије. Дечаково срце затрептало је као жица на бећарској тамбури.

У школским документима остало је забележено да је био одличан ученик примерног владања. Али, то не значи да су му биле стране враголије, песме и љубави гимназијске. Као сама од себе рађа се „Девојка на студенцу", прва Бранкова песма, чулна и храбра у време кад су црквени великодостојници моћни, карловачки нарочито.

Шест незаборавних година провео је Бранко испод Стражилова, на обали Дунава. Читао је много и писао стихове, волео кафане, девојке, шалу, поскочицу, пливао у моћној реци све до у хладне јесење дане. „Каткад би се", сећао се његов рођак Риста Михајловић, „хвалио својим мишицама и својом снагом, а био је члан гимнастичког друштва и волео је гимнастику". Од „жуте гоште" још вероватно није било ни трага. (Никада поуздано није утврђено да ли је туберкулоза у Бранковој породици била наследна).

Растао се у сузама од Карловаца и отишао на две године код оца у Темишвар. Ту је завршио гимназију, а онда кренуо у Беч, на студије права. Без капута, искрзаних чакшира и изношених чизама, ипак не очајава – теши га песнички жар: „Други песници једва чекају да се зажаре, а ја гледам да се расхладим!"

Песма сустиже песму. Алекса постаје Бранко, братими се са Ђуром Даничићем и заједно с њим привија уз горостаса Вука. Постао је тако један од „вучића", Караџићев следбеник до гроба.

Бечка улица Ландштрасе у време кад је у њој становао Бранко.

Почните да ме волите!

Од првог сусрета с Вуком, коме га је препоручио отац Тодор који се с Вуком спријатељио још 1823. и био један од његових најревноснијих претплатника и скупљача претплата за дела, Бранко је скоро свакодневно одлазио у дом Караџића. Ту је и Мину угледао. Али, није он био једини, о чему сведочи и познати Минин „Споменар".

„Никад Вас се нећу сећати, јер никада Вас не могу заборавити", записује у ту златотиском украшену свеску руски лекар Флор Иванович Огњев. Немачки новинар и писац Лудвиг Аугуст Франкл, сећајући се Мине у колу, очаран је: „Мене прикова твојих удова мелодијска музика, и у црним ти очима духовно туђ поглед". Француски капетан Ернест Камера на броду којим плови и Мина, после римованих стихова, прелази на кратку, искрену прозу: „Престаните да будете љубазни, или почните да ме волите, јер је моје срце испуњено Вама". Стихове јој посвећује и Милица Стојадиновић Српкиња, „врдничка вила". Најзад, ту су записи Његоша, Јакоба Грима, проте Матеје Ненадовића, кнеза Милоша Обреновића, Павла Шафарика, Леополда Ранкеа... Готово сви су дирнути изузетним духом Вукове кћерке.

Очев секретар

Љупка и бистра, била је љубимица не само Вука већ и свих који су му долазили. Копитар ју је звао „циганчица", други су у писмима обавезно поздрављали „фрајлицу". Отац је по сваку цену желео да јој обезбеди добро образовање не штедећи скромни иметак. Не зна се да ли је похађала школу, али је имала приватне учитеље из језика, музике и сликарства. А за све три

КОЛИКО ДОЛА БОЛИ БОЛ

И бол може да се измери. У ту сврху користи се тзв. долориметар (од латинског долор – бол), апарат који на чело пацијента усмерава топлотни сноп чији се интензитет повећава све док се не изједначи са интензитетом бола који пацијент у том тренутку осећа. Резултат се изражава јединицом која се назива дол.

области била је изузетно надарена.

Још као петнаестогодишња девојка почела је да пише: остало је неколико десетина њених састава у прози или стиху, превода и препева. Десетак песама је са њеним потписом. Преводила је наше народне умотворине на немачки језик који је изврсно знала захваљујући својој мајци Ани, Бечлијки. Неке од тих превода Вук је послао пријатељу Гриму.

Часове клавира давао јој је у то време познати учитељ Гросман, волела је концерте и позориште. Сликање је учила код познатих мајстора. Путујући врло често с оцем разгледала је галерије у Венецији, Берлину и Дрездену.

Оставила је неколико десетина радова, међу којима су и два Вукова портрета.

Он је пролетњи лептир

За учење језика била је изузетно надарена: основе неког језика могла је да савлада у осам лекција! Поред немачког, знала је италијански и француски, а у 19. години учила је и енглески. Била је, на известан начин, очев секретар: водила је његову преписку, нарочито на страним језицима. Образована и лепа, није могла да прође незапажено ни у дому родитеља ни на баловима где се за њу интересују и страни новинари. Многе од симпатија исписане су у њеном споменару, али једна се ипак истиче.

„Певам дању, певам ноћу

Певам, селе, штогод оћу..."

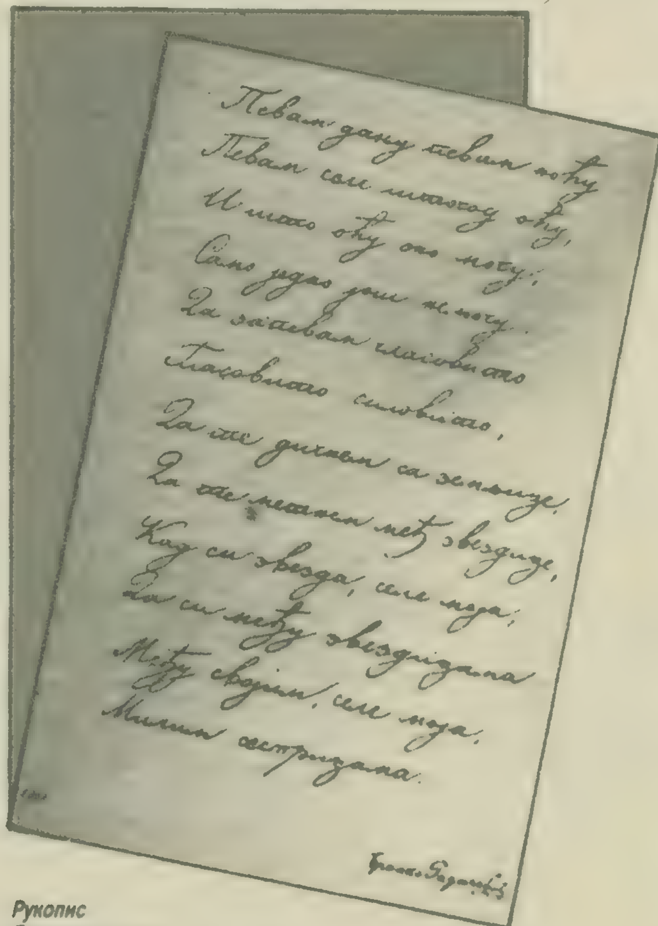
Испод песме стоји – 1847. И потпис: Бранко Радичевић.

Било је бадње вече. „Вук је гостио своје знанце и пријатеље, а један од тијех донио је мени на дар књижицу споменицу", сећала се Мина. „Ја заредих да ми сваки од гостију што у њу упише, па дођох и на Бранка. Док се окренух, а Бранко већ написао: певам дању, певам ноћу...

Бранко је песму вероватно дуго носио у себи и само чекао тренутак да је дарује оној којој је била намењена. На жалост, листић са његовим рукописом нестао је из „Споменара". До краја живота Бранко је остао заљубљен у Мину, а загасити, тужни мотив изгубљене драге осенчиће целокупно његово дело.

Мина 1847.

Певам дању певам ноћу
Певам селе штогод оћу,
И што оћу оно могу;
Само једно још не могу:
Да запевам гласовито
Гласовито сеновито,
Да се дичим са земљице,
Да се мешам међ звездице,
Кад си звезда, селе моја;
Па си међу звездицама
Међу својим, селе моја,
Мининим сестрицама.

Бранко Радичевић

Рукопис Бранкове песме коју је писао у Минин споменар.

Ова, 1847. година, нарочито је значајна: појављују се „Песме" двадесеттрогодишњег Бранка, на народном језику и у народном духу, ускоро излази и Његошев „Горски вијенац" – Вук односи победу у борби за језик и књижевност. Бранко и Његош срели су се исте године у Бечу и обојица су одушевљени тим познанством. „Бранко је приличан прољећњем лептиру", бележи владика црногорски, „који лети с цвијета на цвијет и он исто тако по запуштеној епској ливади ради".

Не зна се због чега Мина своје црне очи окреће од Бранка и упире их у друге удвараче. Убрзо је остао сам. За прву књигу његових песама из Србије се није јавио ниједан претплатник! На „Песме" се бацају мрки погледи Вукових противника који су још врло моћни. Новине о њој ћуте. Долази и „жута гошћа".

Кад је болест узела маха, рекао је: „Видим већ: мораћу учити медицину да се лечим". Кренуо је у Београд и свратио у Карловце. Ухватила га је олуја, што само погоршава стање.

„Испод чела сијаше око необичнијем сјајем", Мина описује Бранка из тог времена. „Дојако не видјех тијех очију, и тешко их је гдје и видјети. По разрезу велике па опет у главу утекле, свијетлише испод мрких трепавица неком особито сивозеленкастом бојом, и одудараху чудновато од мркијех, поносно узвијених вијеђа. И сјај и израз бијаше им сасвијем необичан, рекла бих надземан и вјеран тумач пјесничке душе. Кожа на лицу танка, мека, увијек заруђена. Чим би ради чега год дошао у најмању ватру, осула би му се по цијелом лицу жарка румен".

Многи су још мислили да је здрав. Али, овај детаљан, сликарски опис из Мининог пера изглед је туберкулозног болесника.

Другу књигу песама објавио је 1851. Исте године 18. јуна умро је у Бечу, на рукама Вукове жене. Имао је непуних двадесет девет година.

Песников гроб на бечком „грчком гробљу" ретко ко је долазио да обиђе. Отац Тодор који је службовао у Темишвару стигао је три месеца после скромне сахране и подигао споменик. Али, за њим тугује млади Јован Јовановић Змај – Бранко му је био идол. Заборавила га је и Мина. Кад је раскинула веридбу с медицинаром Флором Огњевим, удала се, у тридесетој години, за Алексу Вукомановића, професора београдског Лицеја и братанца кнегиње Љубице. После само годину и по дана брака Алекса је умро. Остала је сама са њиховим сином Јанком. Ускоро заувек одлази и Вук. Уцвељеној Мини дете је једина утеха. Петнаестак година касније доживела је најтежи ударац: остала је и без Јанка који је тада имао седамнаест година. По некима, погинуо је у такозваном америчком двобоју – извукао је црну куглицу и морао да изврши самоубиство.

У Мини више ни трага од некад насмејане девојке.

Она није дошла

Бранков отац Тодор издао је 1862. и трећу књигу његових песама, Змај 1877. у новосадском календару „Орао" покреће идеју да се Бранкове кости из Беча пренесу на Стражилово за којим је толико жудео. Обраћа се Мини Караџић: сећа ли га се?

„Сјећам ли се Бранка?", одговорила је четрдесет деветогодишња Мина. „А заборавља ли се лако тај лијеп спомен? Сјећам га се често, кад с тугом, кад с весељем. Тада бјеше Бранко у најбољем добу. Не бјеше још оболио, а весело срце и живахан дух сјајаше му из вјечно ведра лица... Лака корака, заваљене главе, ево га гдје иде, па ко би га видио, од прва би помислио: – Овога је вила посинила, па сада ходи по земљи, гдје му мјесто није, да тек пјева и друге весели..."

Бранко је, међутим, на Стражилово пренесен тек 1883. Бечке власти покушале су да омету тај свечани и тужни чин, али узалуд. Мина није присуствовала, иако је била позвана...

Кад су 10. јула песникове кости спуштене у хумку стражиловску, река народа потекла је Карловцима. Многи су, гладни и жедни, ноћивали на улици само да би се још једном опростили од омиљеног Бранка.

А он је до свог последњег дана носио са собом Минину слику у овалу као драгоцени медаљон коју је кришом задржао када је Даничићу враћао његове ствари. Тада му је написао: „Кажи јој да одсвира онај квартет што га радо слушам, а ти га послушај уместо мене".

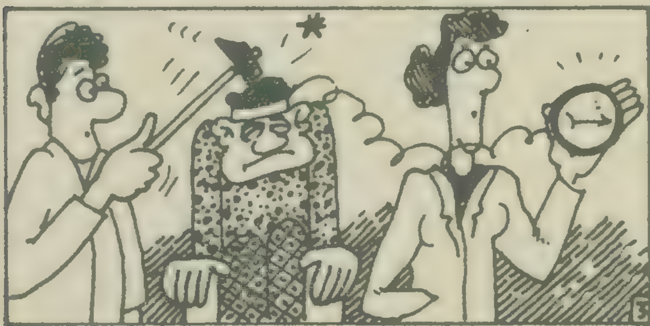
А Мина? Умрла је 12. јуна 1894. С њом се угасила и Вукова лоза.

Приредио: Иван Лончар

Колико дола боли најјачи бол? Десет. Толико, рецимо, „мери" – порођај. Долориметар је потврдио и ово: жене далеко боље подносе дуготрајне болове од мушкараца. Велика је вероватноћа да мушкарац проживи живот, а да никада не пропати због бола јачег од оног који изазива опекотина од цигарете, мада су му, истини за вољу, шансе да претрпи срчани удар приличне. У том случају искусиће бол који достиже јачину у од девет дола. Највећи део представника јачег пола ипак никада не доживи бол снажнији од шест до седам долова.

Од повређеног пршљена гора је мигрена. У првом случају бол достиже јачину од око четири, а другом од пет дола. Зубобоља, ухобоља и болови у крстима су у поређењу с њима безазлени: достижу снагу од једног до три дола.

Топ-листа болова по долометру изгледа овако: прво место: порођај; друго: тешке опекотине; треће: тежак срчани удар; четврто: нека малигна обољења; пето: мигренични напади; шесто: повреде пршљенова; седмо: неки болови у крстима; осмо: неке ухобоље; девето: неки неуралгични болови и зубобоље; десет: тешка нагњечења.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

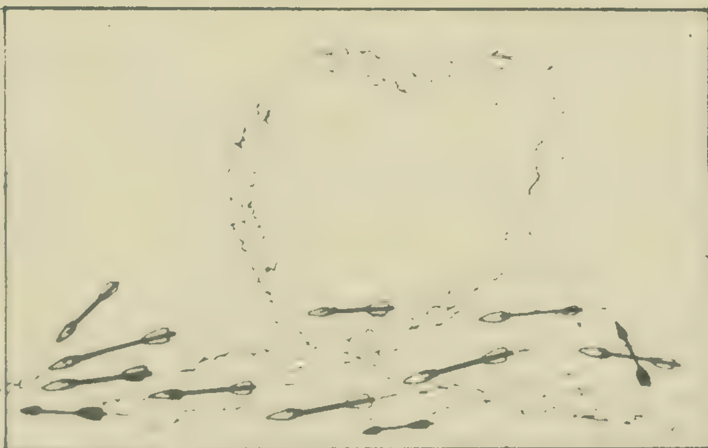

ТАРВОС у шервудској шуми

Писмо за самозваног енглеског краља Џона грешком стиже Тарвосу у Италију. Младић користи прилику да скокне у Енглеску и лично преда писмо.

Тамо упознаје Робина Худа кога Џон жели да се докопа јер отима новац његовим порезницима и враћа га народу. Зато организује турнир у стреличарству на који, наравно, стиже и Робин Худ.

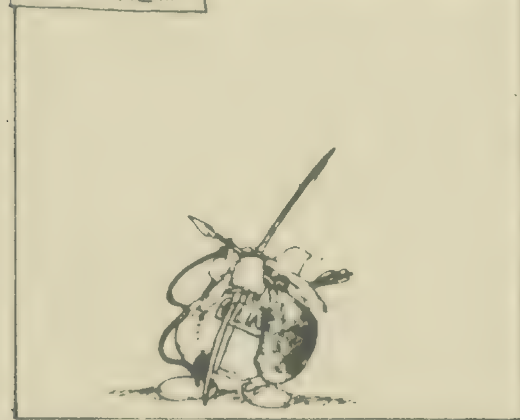
Почеле су елиминације...

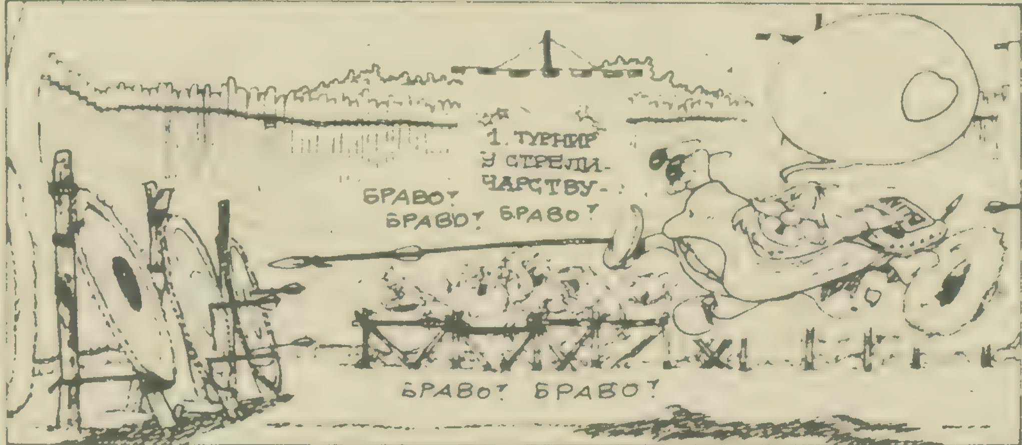

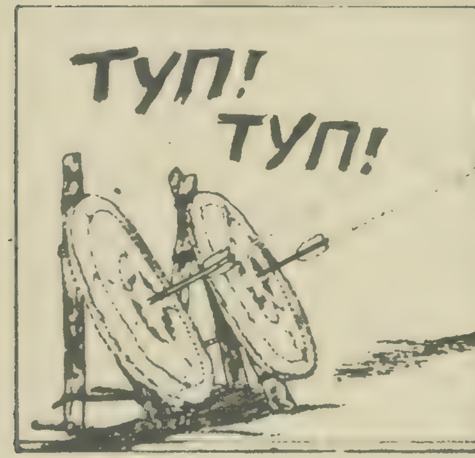

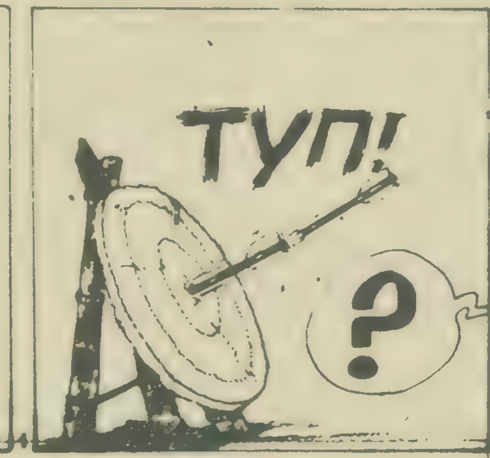

ЦЕЊЕНИ ГЛЕДАОЦИ, ИМАМ ЧАСТ ДА ВАМ ПРЕДСТАВИМ ПОБЕДНИКА!

МОЈ ХЕРОЈ!
ТО ЈЕ ОН! РОБИН ХУД! СТРАЖА, УХАПСИТЕ ГА!

РОБИН ХУД?
ТО ЈЕ ОНАЈ ШТО ДЕЛИ ПАРЕ!
ЈУПИИ!

ЕЈ, РОБИНЕ, ДАЈ МИЛИОНЧЕ ДА ПОДИГНЕМ КРЕДИТ!
ХВАТАЈМО МАГЛУ, РОБИНЕ!
МЕНИ ПЕТ, ДА КУПИМ ФРИЖИДЕР И ТЕЛЕВИЗОР!
БЕЖЕ! ЗАУСТАВИТЕ ИХ!

СЛЕПАЦ
СКЛАЊАЈ СЕ, НАРОДЕ!
МА, СКЛОНИ СЕ ТИ!

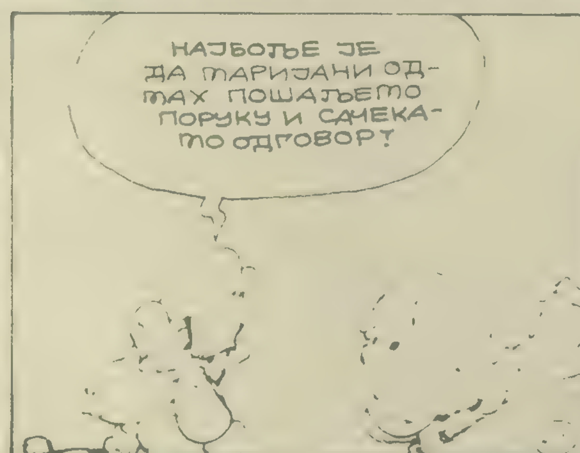
2

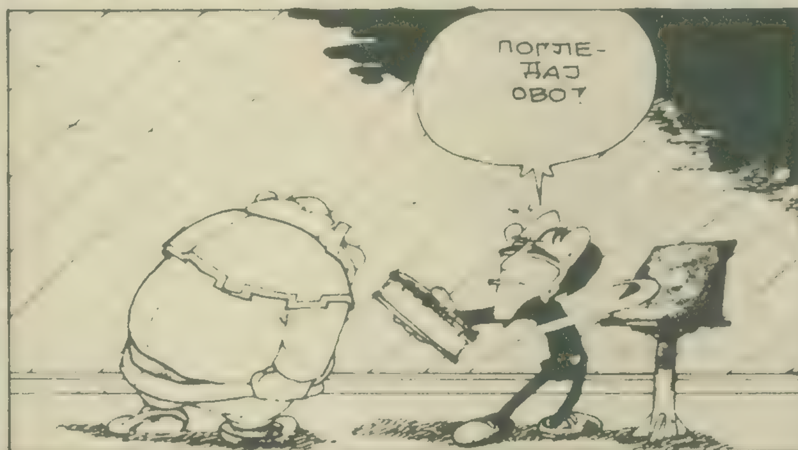

КАСНИЈЕ
ШТА САМ ВАМ РЕК'О?
"ИМА НЕШТО ТРУЛО У ДРЖАВИ ДАНСКОЈ"
СТАНИТЕ! РОБИН ЈЕ ПОНОВО ЗАОСТАО!

ОНА ТИ СЕ СМЕШИЛА!
СЛЕПАЦ

ЈОШ КАСНИЈЕ..
ДОСТА ЈЕ БИЛО! ОВАКО СЕ ВИШЕ НЕ МОЖЕ!

ОТКАКО ЈЕ Р. Х. ВИДЕО МАРИЈАНУ, НАЧИСТО СЕ ПОГУБИО! НЕМА ВИШЕ ЗАСЕДА... НЕМА АКЦИЈЕ...
ЕЕХ! "ЉУБАВ ЈЕ ЉУБАВ, А НЕ ЧОРБА ОД КУПУСА!" (НЕОБЈАВЉЕН ШЕКСПИР)

МОРАМО ДА ИМ ОМОГУЋИМО САСТАНАК! НЕМА НАМ ДРУГЕ!
ТАКО ЈЕ! ИНАЧЕ ЋЕ РОБИН СКРОЗ-НАСКРОЗ ЗОИ ТИЉИТИ!
"ДА ЛИ ЈЕ ЉУБАВ ТОЛИКО ШКАКЉИВА?"

НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА МАРИЈАНИ ОДМАХ ПОШАЉЕМО ПОРУКУ И САЧЕКАМО ОДГОВОР!

ЈОШ ИСТЕ НОЋИ У ЗАМКУ...
ЗАР ОПЕТ!

ПОГЛЕДАЈ ОВО!

НЕКА БУДАЛА ТИ ЈЕ УПРОПАСТИЛА СВЕ КЊИГЕ...
РОБИН

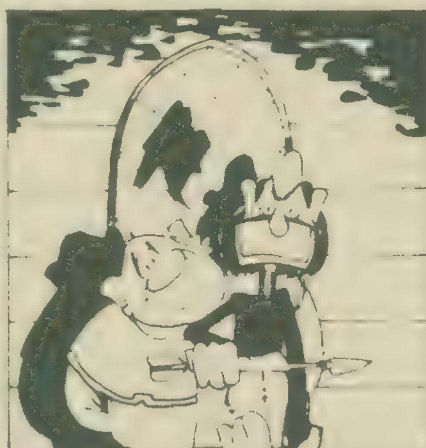
... ОВИМ ГЛУПИМ ШКРАБОТИНАМА!
РОБИН И МАРИЈАНА

А ПОГЛЕДАЈ ЗИДОВЕ БИБЛИОТЕКЕ! ТОМЕ ТРЕБА СТАТИ НА ПУТ!
Р. и М.

У РОЂЕНОЈ КУЋИ ТИ НЕКО РАДИ О ГЛАВИ ...
ЗНГ!
ЦАНГР!
ТК!

ПОРУКА СТИГЛА СТРЕЛОМ!
ШТА ЈЕ САД ОВО?

ВИДИМ ДА ЈЕ СТРЕЛА, БУДАЛО! АЛ' ШТА ТУ ПИШЕ?

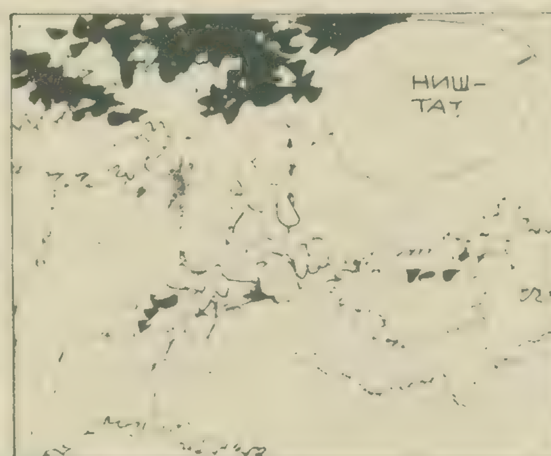

ГРР! ГРР! ГРР!
БАШ ЈЕ ПРЕВРШИЛО СВАКУ МЕРУ!

СЛУШАЈ ОВО: "ДРАГА МАРИЈАНА, ШТА РЕЋИ ДРУГО? ЛУД САМ ЗА ТОБОМ! ДОЛАЗИМ У ПОНОЋ, ВОДИМ ТЕ СА СОБОМ! ПС. ВИТА ЈЕЛА, ЗЕЛЕН БОР, ЧЕКАМ БРЗИ ОДГОВОР! РОБИН"

ТАКО ЗНАЧИ! ДОБИЋЕ ОН ПРАВИ ОДГОВОР! ПРИПРЕМИ ЈЕДНОГ ДОБРОГ СТРЕЛЦА! ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ УБИЋЕМО ДВЕ МУВЕ!

СУТРАДАН УЈУТРО...
ВИДИШ ЛИ ШТА?

НИШТА!

ОКО ПОДНЕ...
ВИДИШ ЛИ ШТА?

НИШТА!

ПРЕДВЕЧЕ...
ЈОШ НИШ-ТА ?

НЕ! ВИДИМ СТРЕЛУ!

БРЗО ЗАЊОМ! НЕ СМЕМО ДА ЈЕ ИЗГУ-БИМО ИЗ ВИДА!

КАП!
О,НЕ!

ЕТО ЗАШТО СМО ТРАЖИЛИ ДА СЕ УВЕДЕ ПОШТА!

ПЕЊИТЕ СЕ ЈЕДАН НА ДРУ-ГОГ!
БИЋЕ СМЕЈУ-РИЈЕ!
ПАФ! ПАФ!

МОЈА ЈЕ!
ЗАМИСЛИ КОЈЕ БИСМО ПАРЕ ЗАРАДИЛИ ДА СМО У ЦИРКУСУ!
ТАКО ТИ И ТРЕБА КАД САМ НАЈПЛЕЋАТИЈИ!
СКОК!
СКОК!
СКОК!
ПЉЕС! ПЉЕС!
ПЉЕС!

ЕЕЕ?

?!?!
AAA!

МАНГУПИ, ПЕЊ'ТЕ СЕ ДОК ВАМ НИСАМ СЛЕТЕО...

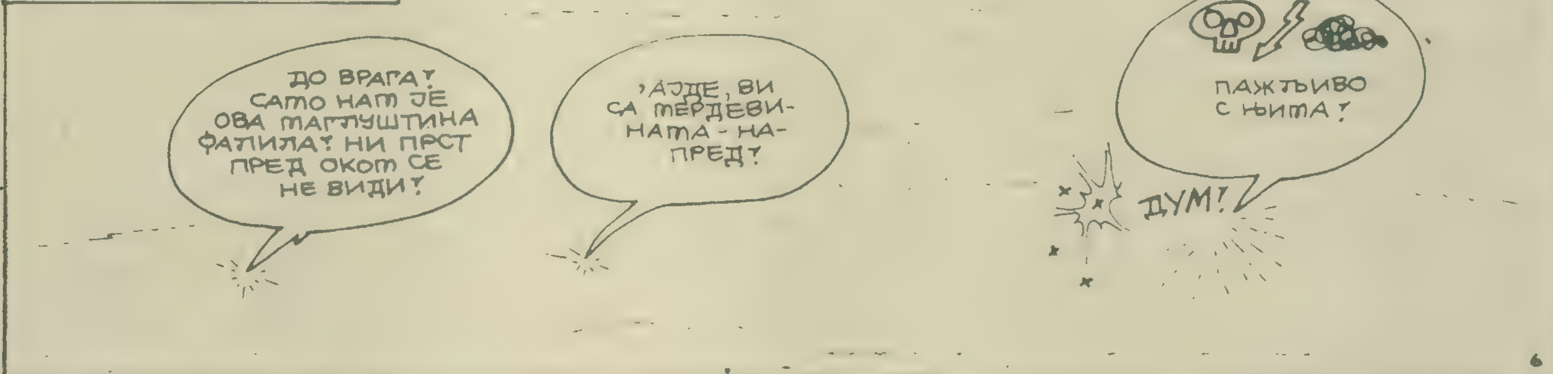

????
КРРЦ!

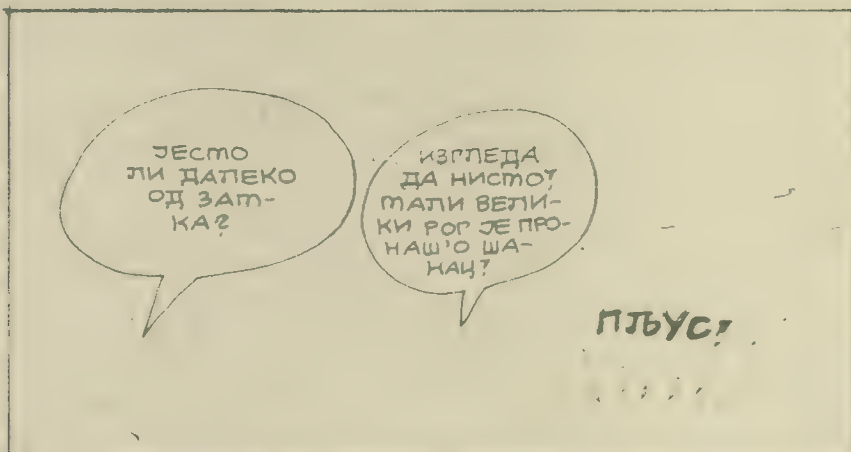

КВРЦ!
AAAA!

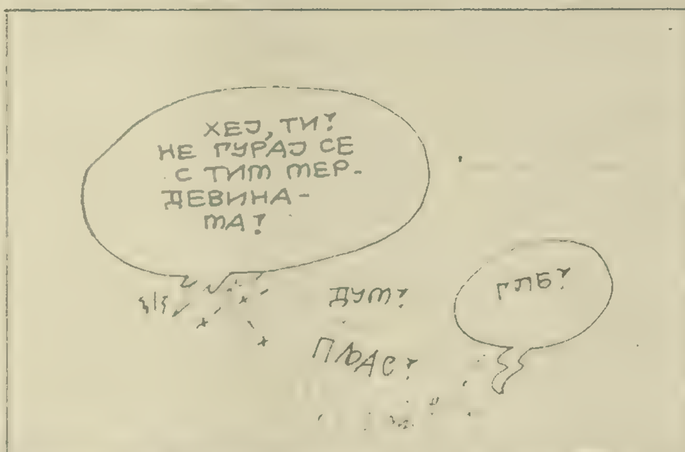

ШЕФЕ! ДОБРЕ ВЕСТИ!
ИЗВУЦИТЕ МЕ ОДАВДЕ! СМЕСТА!

МАРИЈАНА ТИ ПОРУЧУЈЕ ДА ТЕ ТАЧНО У ПОНОЋ ЧЕКА У ЗАМКУ!

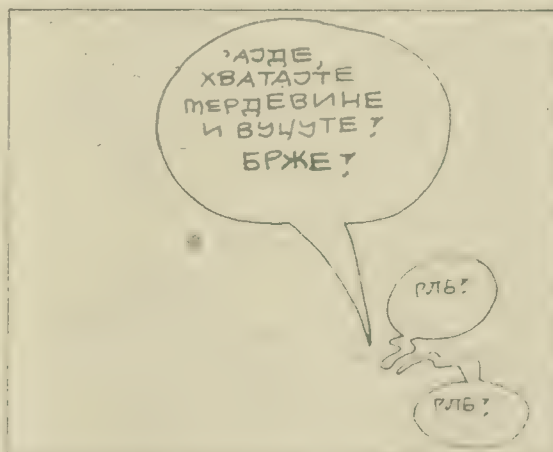

УЗБУНА! СВИ ПОД ОРУЖЈЕ!
ЕХ! ГОТОВО ЈЕ С НАШИМ МИРОМ!

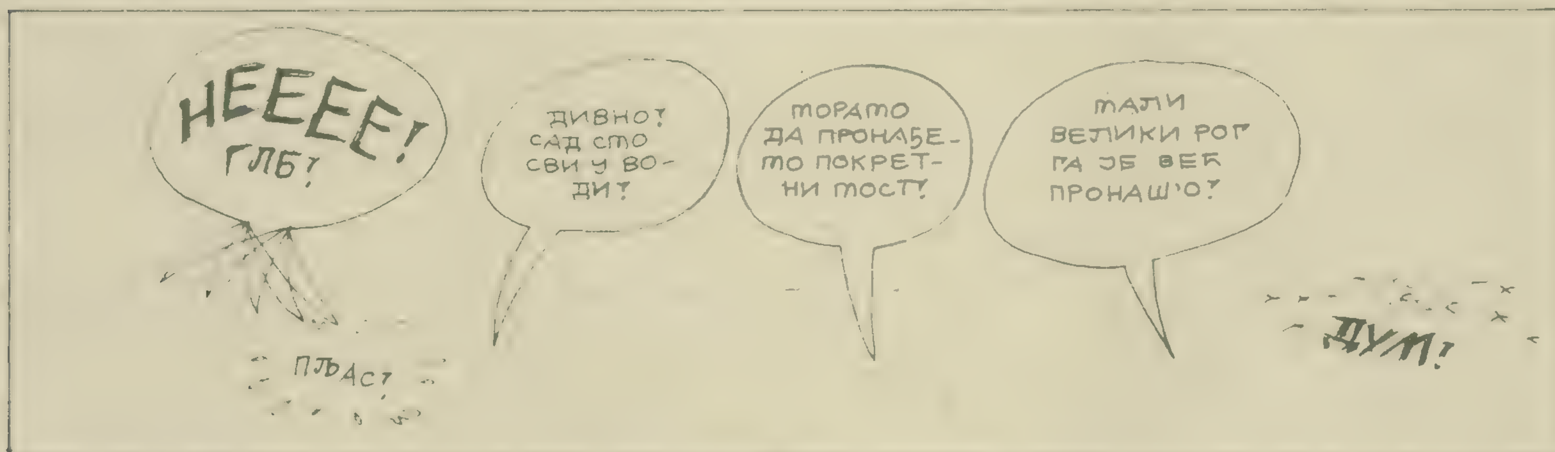

"ДОЂИ ЛЕПА НОЋИ! НОЋИ ПУНА ЉУБАВИ, ДОВЕДИ МИ МОГ РОМЕА!"
ДО ВРАГА! САМО НАМ ЈЕ ОВА МАГЛУШТИНА ФАЛИЛА! НИ ПРСТ ПРЕД ОКОМ СЕ НЕ ВИДИ!
'АЈДЕ, ВИ СА МЕРДЕВИНАМА - НАПРЕД!
ПАЖЉИВО СЊИМА!
ДУМ!

ЈЕСТО ЛИ ДАЛЕКО ОД ЗАМКА?
ИЗГЛЕДА ДА НИСТО! МАЛИ ВЕЛИКИ РОГ ЈЕ ПРОНАШ'О ШАНАЦ!
ПЉУС!

ХЕЈ, ТИ! НЕ ГУРАЈ СЕ С ТИМ МЕРДЕВИНАМА!
ДУМ!
ПЉАС!
ГЛБ!

УПОМООООЋ! НЕ ЗНАМ ДА ПЛИВАМ!
ДРЖИ СЕ ЗА МЕРДЕВИНЕ!
ПРЕСТАНИ ВЕЋ ЈЕДНОМ ДА СЕ ГУРАШ!
ГЛБ!
ГЛБ!
ДУМ!
ПЉАС!

'АЈДЕ, ХВАТАЈТЕ МЕРДЕВИНЕ И ВУЦУТЕ! БРЖЕ!
ГЛБ!
ГЛБ!

НЕЕЕЕ! ГЛБ!
ПЉАС!
ДИВНО! САД СМО СВИ У ВОДИ!
МОРАМО ДА ПРОНАЂЕМО ПОКРЕТНИ МОСТ!
МАЛИ ВЕЛИКИ РОГ ГА ЈЕ ВЕЋ ПРОНАШ'О!
ДУМ!

У ЗАМКУ
ВЕЋ ЈЕ ДАВНО ПРОШЛА ПОНОЋ, А ОД ОНОГ ТВОГ СМЕТЕЊАКА НИ ТРАГА!
СТРИЧЕ, НЕ ДОЗВОЉАВАМ ТИ ДА ВРЕЂАШ ИЗАБРАНИКА МОГ СРЦА!

КРАЉУ ЏОНЕ, ЧУЈЕМ НЕКЕ ГЛАСОВЕ! ТО МОРА ДА СУ ОНИ!

МАКНИ СЕ!

ОНИ СУ!
ДА НИСМО ПОГРЕШИЛИ ЗАМАК?
ЗАЗВОНИМО И ПИТАЈМО!
НЕ ДИРАЈ ТО ЗВОНО, ГЛУПАНЕ!

Изван замка.

Дижи мердевине!

Брже! Ојо-рук!

ЦАНГР!

Шта је сад то?

Пих! Сломили смо неки прозор?

Један нек се попне горе и провери да л' је то њена соба!

Поново у замку.

До ђавола! Шта то ради?

ЦАНГР!

Чини ми се да је отиш'о још један прозор сале за пријем!

О, не! Зар опет?

ПАФ!

ЦАНГР!

Што време више одмиче, узбуђење у замку приближава се усијању.

Још један! Ова отмица ће те коштати замка!

ЦАНГР!

...15...

Идем да убијем некога!

Немој сад на крају све да поквариш! Целих прозора више нема и они само што нису банули овамо!

ЦАНГР!

И заиста...

Ваљда смо најзад на правом месту!

ТУП!

Претпостављам да сте свесни свог поступка кад у глуво доба ноћи провањујете у собу једне поштене девојке!

!!!!

Маријана, повуци се!

Ућуткај ту торокушу!

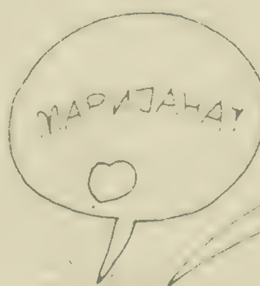
Народе, стигли смо!

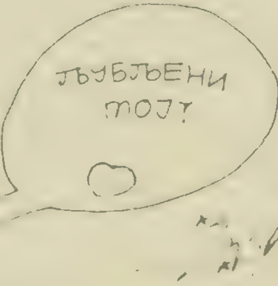
Где је мој драги?

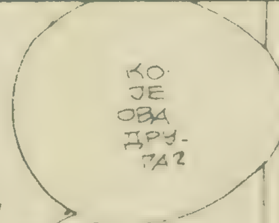
Избаци је заједно с пртљагом!

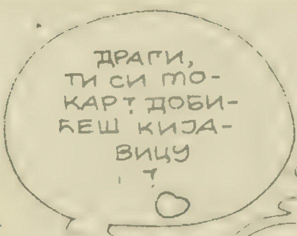
ДАУФ!

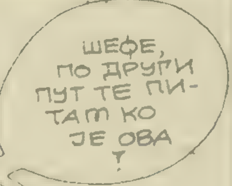
8

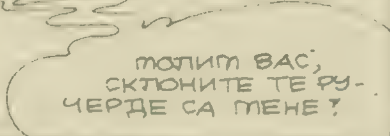

МАРИЈАНА?

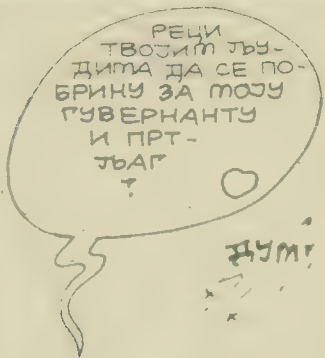

ЉУБЉЕНИ МОЈ?

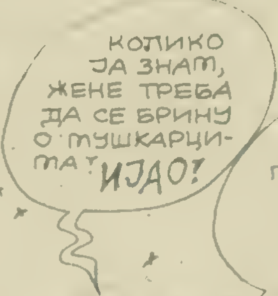

КО ЈЕ ОВА ДРУГА?

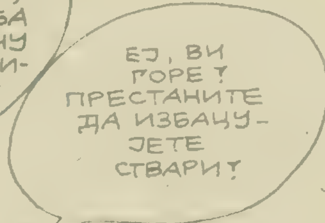

ДРАГИ, ТИ СИ МОКАР? ДОБИЋЕШ КИЈАВИЦУ!

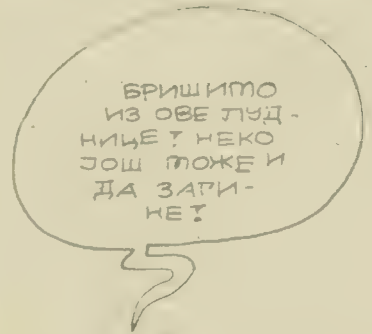

ШЕФЕ, ПО ДРУГИ ПУТ ТЕ ПИТАМ КО ЈЕ ОВА?

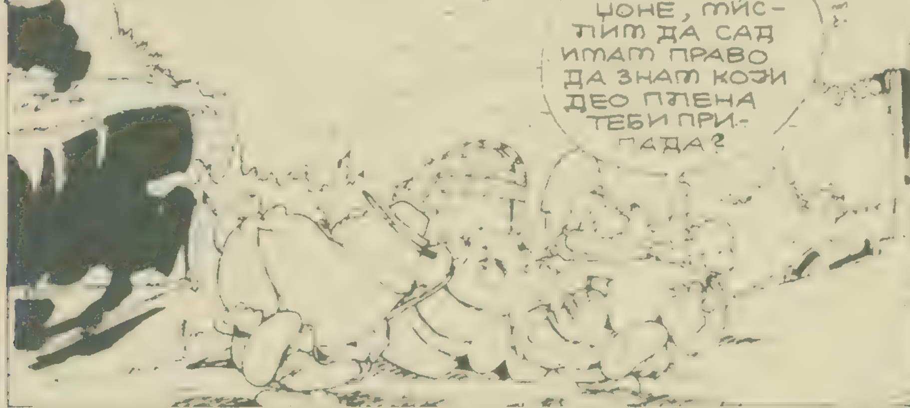

МОЛИМ ВАС, СКЛОНИТЕ ТЕ РУЧЕРДЕ СА МЕНЕ!

РЕЦИ ТВОЈИМ ЉУДИМА ДА СЕ ПОБРИНУ ЗА МОЈУ ГУВЕРНАНТУ И ПРТЉАГ!

КОЛИКО ЈА ЗНАМ, ЖЕНЕ ТРЕБА ДА СЕ БРИНУ О МУШКАРЦИМА!
ИЈАО!
ДУМ!
ДАМ!

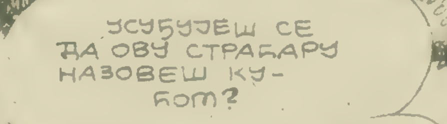

ЕЈ, ВИ ГОРЕ! ПРЕСТАНИТЕ ДА ИЗБАЦУЈЕТЕ СТВАРИ!

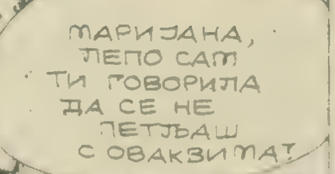

БРИШИМО ИЗ ОВЕ ЛУДНИЦЕ! НЕКО ЈОШ МОЖЕ И ДА ЗАРИНЕ!

СВАНУО ЈЕ НОВИ ДАН...
МАЛИ ЏОНЕ, МИСЛИМ ДА САД ИМАМ ПРАВО ДА ЗНАМ КОЈИ ДЕО ПЛЕНА ТЕБИ ПРИПАДА?

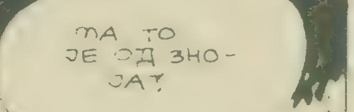

СТИГЛИ СМО КУЋИ?
ШТА?

МОЈЕ ПОШТОВАЊЕ, ВЕРЕНИЦИ!
ПА... ДА?

УСУЂУЈЕШ СЕ ДА ОВУ СТРАЋАРУ НАЗОВЕШ КУЋОМ?

МАРИЈАНА, ЛЕПО САМ ТИ ГОВОРИЛА ДА СЕ НЕ ПЕТЉАШ С ОВАКВИМА!

ХЕЈ! СВИ СТЕ МОКРИ!

ПА ТО ЈЕ ОД ЗНОЈА!

НЕЋЕШ ВАЉДА ДА МЕ НАТЕРАШ ДА ЖИВИМ У ОВОЈ ЗАЗБИНИ!

ЕТО ЗА КОГА СМО СТАВЉАЛИ ГЛАВУ У ТОРБУ!

ЛЕПО ЈЕ МЕНИ МОЈА МАМА ГОВОРИЛА ДА СЕ НЕ УПЕТЉАВАМ С ТИМ РОБИНОМ!
ДОБРО, ДЕ! МОЖДА ЋЕ НА КРАЈУ СВЕ БИТИ У РЕДУ!
БУАА!

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, УПАМТИ ДОБРО: ОВДЕ **ЈА** ГОСПОДАРИМ И СВЕ ЋЕ ОД САДА БИТИ ОНАКО КАКО **ЈА** КАЖЕМ!

И ЈОШ НЕШТО: НЕМОЈ ДА СЕ ПРАВИШ ЕНГЛЕЗ, ЈЕР СИ ТО ПО РОЂЕЊУ!
АКО ОВАКО НАСТАВИ, ВРАТИЋУ ЈЕ ОДАКЛЕ САМ ЈЕ ДОВЕО!
ХА, ХА, ХА! ХО, ХО, ХО! ХИ, ХИ, ХИ!

Друга управа наметнула је нове обавезе **ВЕСЕЛОЈ ДРУЖИНИ.** Пре свега, дошло је до повећања трошкова живота...

ЈА САМ РОБИН ХУД! УЗИМАМ ОД БОГАТИХ ДА БИХ ДАО ЈЕДНОМ ЈАДНОМ СИРОМАХУ... ТО ЈЕСТ – **МЕНИ!**
ПАФ!

НЕЋУ МАТЕРИЈАЛ С ЦВЕТИЋИМА! У ТОМЕ ИЗГЛЕДАМ ДЕБЕЛА! ХОЋУ СА ШТРАФТИЦАМА!

ДРУГАРИ, ЈА ОВАКО ВИШЕ НЕ МОГУ!

АКО ПИСАЦ ОВОГ СТРИПА НЕЋЕ ДА ТИ ПОМОГНЕ ДА ЈЕ ВРАТИМ У ЗАМАК, УЧИНИТЕ ВИ НЕШТО ЗА СВОГ ДРУГАРА!

ШТА?
ШТАА?

У РЕДУ! ВРАТИЋЕМО ЈЕ КУЋИ ДА БИСМО ОПЕТ ЖИВЕЛИ К'О НЕКАД!

10

АЛИ, ОНО ШТО ЈЕ ЗА ЈЕДНЕ ДОБРО, НИЈЕ И ЗА ДРУГЕ ...

РЕЦИТЕ МИ ДА ТО НИЈЕ ИСТИНА!

НА ЖАЛОСТ, ТАКО ЈЕ! ВРАЋАЈУ МАРИЈАНУ!

НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР! ЗАБРАВИТЕ СВЕ УЛАЗЕ!

ДУМ! ДУМ! ДУМ!

СТРАЖА, НА ГОТОВС!

ОТВОРИТЕ!

БУМ! БУМ!

ПРАВИТЕ СЕ КАО ДА У КУЋИ НЕМА НИКОГ!

ИЗГЛЕДА ДА СЕДЕ НА УШИМА! АЛИ, МЕНИ ЈЕ СВЕ ЈАСНО!

ДУМ! ДУМ!

ХЕЈ, ЦОНЕ! ПОКАЈАО САМ СЕ И ДОНОСИМ ТИ САВ НОВАЦ КОЈИ САМ ТИ ОТЕО ПОСЛЕДЊИХ ДАНА!

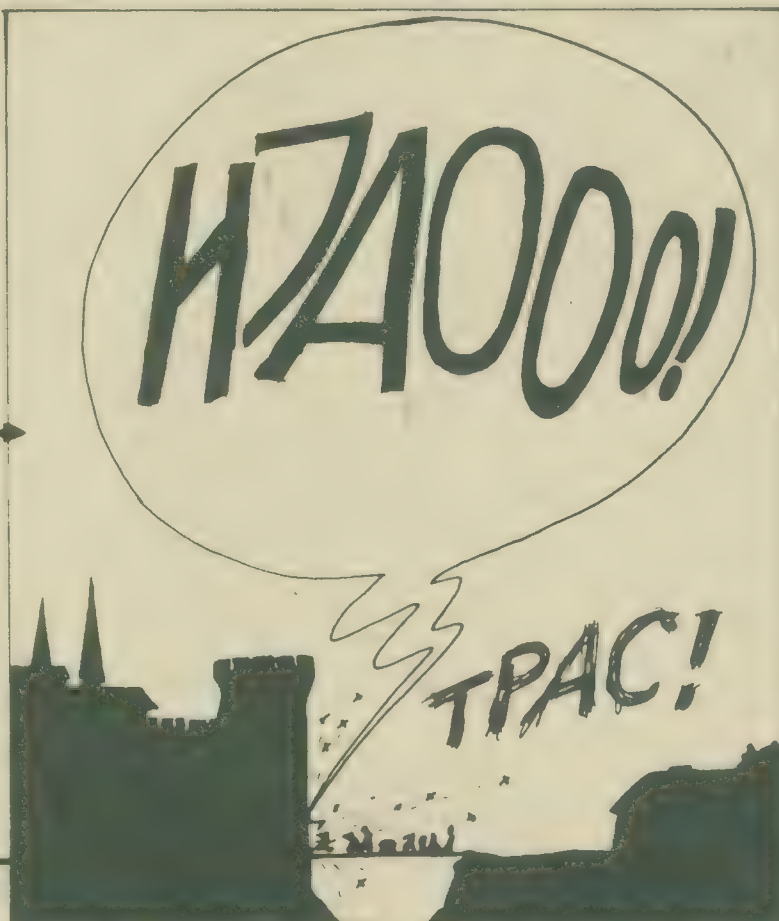
НОВАЦ? ГДЕ ЈЕ?

ШКРИИП

МММММ
ОВДЕ УНУТРА?
ПАЗИТЕ, ОВО МОРА ДА ЈЕ НЕКА ЗАМКА?

МММММММ
ПУЦ?
ПА, 'ОЋЕШ ЛИ ДА ИХ УЗ-МЕШ?
МА, КАКВО ЈЕ ТО ТРТЉА-ЊЕ?

ШКРИИ
РОБИНЕ, ЗАТВА-РАЈУ ВРАТА? ПОД-МЕТНИ НОГУ?
ТАК

ИЈАООО!
ТРАС!

ЧУДНО? ОВАЈ ШТОС ОБИЧНО УПАЛИ?
УУУЈ!

??
?
??
ХЕЈ, НАРОДЕ, ЈЕ Л' БИЛО ДОС-ТА ГЛУПИРА-ЊА?

КРАЉ РИЧАРД?

КРАЉ РИЧАРД?

ДА? ГЛАВОМ И БРАДОМ?

ИЈУФ! ПОТПУНО САМ ЗАБОРАВИО НА ЊЕГОВЕ ПАРЕ ЗА ОТКУП!
ПАФ!
КАКО СИ СЕ ОСЛОБОДИО?
СЕТИО САМ СЕ СВОЈЕ КРЕДИТНЕ КАРТИЦЕ! ЈЕР, ДА САМ ЧЕКАО НА ТАРВОСА И РОБИНА ХУДА...

ШТА ЋЕ МОЈА КРУНА НА ТВОЈОЈ ГЛАВИ?

ОХ! МОРА ДА САМ ЈЕ У МЕТЕЖУ ЗАМЕНИО ЗА КАПУ!

А КО МРМЉА У ТОЈ ВРЕЋИ?
НЕ ЗНАМ, МАМЕ МИ!

ОТВОРИТЕ ЈЕ, СМЕСТА!
МОМЦИ, ЛОШЕ НАМ СЕ ПИШЕ! КИДАЈМО ДОК ЈОШ НИЈЕ КАСНО!

МАНГУПЕ! НИКО МЕ У ЖИВОТУ НИЈЕ ОВОЛИКО ПОНИЗИО!
ДУМ! ДУМ!

ДА СЕ ПИСАЦ СТРИПА НИЈЕ НЕШТО ЗАБУНИО! КОЛ'КО ЈЕ МЕНИ ПОЗНАТО, МОЈА КЋИ МАРИЈАНА И РОБИН СЕ НЕЖНО ВОЛЕ!

А САД У КУЋУ, ДА ДО КРАЈА РАШЧИСТИМО РАЧУНЕ!
ЕВО КАКО УМИРЕ ЈЕДНА ЛЕГЕНДА!

МОЈ ЗАДАТАК ЈЕ ОБАВЉЕН И ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ВРАТИМ У СВОЈУ ДОМОВИНУ!

ИМАШ ЛИ НЕШ-ТО ПРОТИВ АКО И ЈА ПОЂЕМ С ТОБОМ? ПРИЈАЛА БИ ТИ ПРОМЕНА КЛИ-МЕ!

ЖИВОТИЊО! ЗАР ТАКО ДА ПОСТУ-ПИШ СА ЈЕДНОМ НЕ-ЈАКОМ ЖЕНОМ!
МАРИЈАНА, ОВДЕ САМ ЈА ГАЗДА! ПРЕСТА-НИ ДА БЕСНИШ!
ТРАС!
ШТА?
ИМА ЛИ ТАМО КОД ТЕБЕ НЕКИ УСЕЉИВ ЗАМАК?

У ИТАЛИЈИ...
ОПЕТ КОД КУЋЕ!
ЛЕП ЗАМАК! А ЧИЈИ ЈЕ?

ПРИПАДА ПОРО-ДИЦИ МОНТЕЊА! ШТО ТЕ ТО ЗАНИ-МА?
ОНАКО! РАСПИТУЈЕМ СЕ К'О СВАКИ ТУРИСТА!
ТАРВОСЕ!

БАРДУС, ВОЛРИ, ТОТИС, ПАРДАБОН, СА-КРАБОЛТ!
ШТА?! ОВО СУ ТВОЈИ ПРИЈА-ТЕЉИ?
ДОБРО ДОШАО, ЛУТАЛИЦЕ!

НИСИ НАС ЗАБО-РАВИО, ЈЕ ЛИ?
ХМ! ОВАЈ ДЕБЕЛИ БИ ЈОШ И МОГ'О ДА ТИ БУДЕ ОД НЕКЕ КОРИСТИ!
ХЕЈ! ШТА СТЕ ТО ЛЕ-ПО НАПРАВИЛИ?
14

ГУСЛЕ! А ГДЕ ЈЕ ГУДАЛО?
ХЕЈ, БУЦКО, ИМАМ НЕШТО ДА ТИ ПРЕДЛОЖИМ!

А, ЕВО ГА!

'АЈДЕ САД СВИ ЗАЈЕДНО...
ТАП! ТАП! ТАП!

МОЈА ТЕТКА СТАНА ИМАЛА БУРАНА...

ХА, ХА, ХА, ХА, ХА! ХО, ХО, ХО, ХО, ХО!

ХИ, ХИ, ХИ, ХИ, ХИ!
ДАЈ, СРЕДИ СЕ!

ТАРВОСЕ, УМРЕЋУ ОД СМЕХА! ОВАЈ ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ МЕ ТЕРА ДА ОКУПИРАМО ЗАМАК МОНТЕНЈАЈЕВИХ!

НЕ МИСЛИШ, ВАЉДА, И ОВДЕ ДА ИЗИГРАВАШ КРАЉА?
ДОБРО, ДЕ! ЗАБОРАВИМО ТО!

ТАРВОСЕ, ПУСТИ ГА! 'АЈДЕ МИ ДА ПРИПРЕМИМО НЕШТО ЗА КЛОПУ!
СЛАЖЕМ СЕ!

УВЕЧЕ...
ОЧАС БУ ЈА ДА НАПРАВИМ СТО!
ГДЕ ТИ ЈЕ ОНАЈ ЕНГЛЕЗ?

СТВАРНО! ГДЕ ЈЕ ЏОН? НИСАМ ГА ВИДЕО ЧИТАВО ПОПОДНЕ!
ТАРВОСЕ! ЕХЕЈ, ТАРВОСЕ!

?!?
ЈА САМ!
ЏОН!

ЗАШТО СИ ВЕЗАН?
ПОКУШАО ЈЕ ДА ЗАПОСЕДНЕ ЗАМАК И СЕБЕ ПРОГЛАСИ КРАЉЕМ!
ЕХЕ, ХЕ, ХЕ!

ЗАР НИСИ ДОБИО ДОБРУ ЛЕКЦИЈУ У ЕНГЛЕСКОЈ?
ХЕ, ХЕ! ЈОШ НИЈЕ СВЕ ИЗГУБЉЕНО! ОВДЕ САМ САМО ДА БИХ СЕ ПОЗДРАВИО С ВАМА!

ЗНАМ КОМЕ ПРИПАДА СВА ОВА ЗЕМЉА И ВЕЋ ИМАМ ГОТОВ ПЛАН!

ЈА САМ ТИ СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА ТУЂКЕ, АКО НИСИ ЗНАО!
О, НЕ!

'АЈДЕ МАЛО ДА СЕ ПРОВЕСЕЛИМО ПРЕ НЕГО ШТО СЕ РАСТАНЕМО!
ВАЛРИ, ИДИ ПО ГУСЛЕ И РЕЦИ ОСТАЛИМА ДА СЕ ПРИПРЕМЕ ЗА НАШ ВАТРОМЕТ!
?

И, ЕВО, ПРИЧИ ДОЂЕ КРАЈ...
ОПРОСТИТЕ, ПРИЈАТЕЉИ, АЛ' ЈА МОРАМ ДА ИДЕМ! НЕ ВОЛИМ КАД ДОЂЕ КРАЈ И НЕЋУ ЗАУВЕК ДА ОСТАНЕМ НА ОВОЈ СТРАНИ! ТАРВОСЕ, ТИ СИ МЕ СХВАТИО, ЗАР НЕ?
ОВАЈ ЈЕ СТВАРНО УДАРЕН МОКРОМ ЧАРАПОМ!
БАМ!
КРАЈ
16

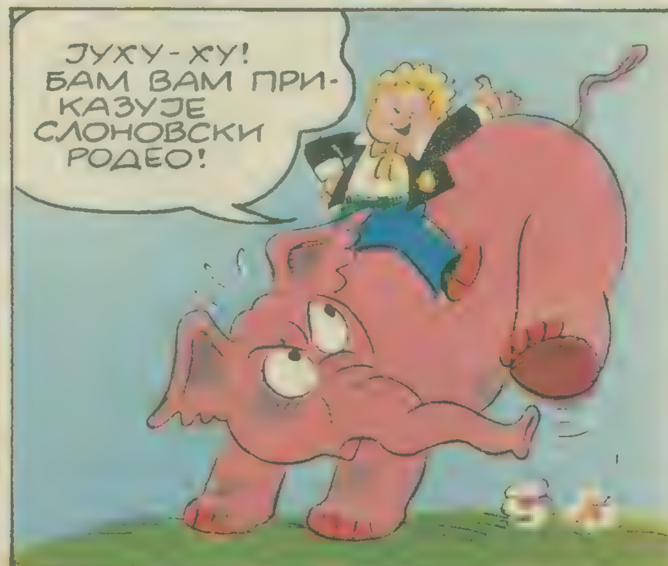

БИМ
И
БУМ

КАКВА ЈЕ ТО ОПЕТ ЛУДОРИЈА?
ДОЂИ, ВИДИ, ПА ИДИ!
ДАНАС НАЈВЕЋА ПРЕДСТАВА НА СВЕТУ

ШТА КАЖЕШ, ДЕВОЈЧИЦЕ, ЗА ОВУ ФИГУРУ?
ОХ, КАД БИХ ЈА ТО МОГЛА!
ГРРР!

ОНИ ПАМЕТЊАКОВИЋИ МИСЛЕ ДА СУ ЈЕДИНИ СПРЕТНИ!

ИЗНЕНАЂЕЊЕ! ТИ ГЛУПА ГОМИЛО МЕСА, САД ЋЕШ ВИДЕТИ МАЈСТОРИЈУ!

ЈУХУ-ХУ! БАМ ВАМ ПРИКАЗУЈЕ СЛОНОВСКИ РОДЕО!

ПОЖУРИ! МОРАМО ПОМОЋИ ЏАМБУ!
ПА НИЈЕ БАШ ЛАКО НАПУНИТИ КИКИРИКИ БИБЕРОМ!

ХА! ХА! ПРЕД ОВОМ СЛИКОМ БИ И ТАРЗАН ЗАНЕМЕО!
?!!

А, ТУ СТЕ, ГЛУПИ АМАТЕРИ! ГЛЕДАЈТЕ МАЈСТОРА!
ЕВО, ЏАМБО! СПАС У ЗАДЊИ ЧАС!

ХМ... НЕШТО МИ ЈЕ ОВДЕ СУМЊИВО!
А... А... А...

...ПЋИ-ХА!
ЦЕП!
УПОМОЋ, МИС АЛГЕБРО!
ОВАКВУ ЛЕТЕЋУ ФИГУРУ НИ ЧИТА НЕ БИ ИЗВЕО!
ЗАИСТА СИ МАЈСТОР, БАМЕ!

СОЛО КРИСТИНА

Нема никакве сумње да је Fleetwod Mac један од најуспешнијих састава америчке рок сцене. Сваки њихов албум достиже огромне тираже на великом тржишту САД, што члановима групе омогућује да се безбрижно упусте у соло експерименте. У последњих годину дана свако од њих осим тихог басисте Џона Меквија, објавио је свој соло пројекат и при том се може закључити да је женски део славне групе далеко боље искористо прилику. Наиме, албуми Линдзија Бакингема и Мика Флитфуда остали су у дубокој сенци остварења певачице Стиви Никс и недавно објављеног дела клавијатуристкиње и певачице Кристине Мекви једноставно названог „Christine McVie". Свој први соло покушај ова уметница је објавила пре више од десет година под својим тадашњим презименом – „Christine Perfect Album" у време када је као певачица групе Chicken Shack била сматрана првом дамом белог блуза. Кристина се затим придружила свом (данас већ бившем) супругу Џону и групи Fleetwod Mac са којом је средином седамдесетих окренула леђа изворним блуз идејама и уз помоћ новопридошлог брачног пара Бакингем – Никс освојила највише позиције америчке AOP сцене. Све то време Кристина је била најсензибилнији аутор у саставу тако да није чудо што се њена плоча сматра најбољом у кругу Fleetwood Mac соло албума. Комерцијални успех није изостао па је Кристина окупила око себе занимљиву екипу музичара и представила сво' материјал уживо, на једној пролећној турнеји по САД.

ДРЖИШ МЕ (GOT A HOLD ON ME)

музика и текст: Кристина Мекви и Тод Шарп
изводи: Кристина Мекви

You're liftin me up
Never let me down
And I smile
Whenever you're around
Ooh and I've got a feeling
It'll work out right
Can't stop thinking about you
Every day and night
Ooh I got a love (I got somebody)
This love (got a hold on me)
Yeah I got a love (I got somebody)
This love (Got a hold on me)
Well I've been in love
And I've lost
I can count the tears
But I can't count the cost
Oh I've been down
I've been used
Now I know, I know, I know
That I just can't lose

Сасвим лично

НИК РОУДС (DURAN DURAN)

ИМЕ: Николас Џејмс Бејтс

РОЂЕН: 8. јуна 1962. у Бирмингему, Енглеска

ИСТОРИЈА ГРУПЕ: Основао сам Duran Duran 1978. са Џоном Тејлором и Стивом Дафијем.

СЛАВНИ РОЂАЦИ: Немам их, али имам мачку која се зове Себастијан.

ЗАВИСТ: Завидим Сајмону који може да буде сасвим бистар и једар после само два сата спавања. Завидим Ендију јер је у стању да савршено наштимује инструменте и да пева увек перфектно у тоналитету. Роџеру завидим на фризури. Само два пута у животу сам га видео са неуредном косом. А Џону? Нас двојица смо у стању да одемо у куповину на сасвим два различита краја града, вратимо се и установимо да смо купили потпуно исте ствари.

ПРОМЕНА ИМЕНА: Из два разлога. Прво, није ми се свиђало како звучи – значи естетски разлози. Друго – осећао сам да треба да га променим.

ГУГУ ВЕЗА: Веома ми је драго што сам продуцирао KajaGooGoo. Поносан сам на њих и надам се да ће и они и Лимал имати много успеха и даље. Једино што могу да кажем је да ми је драго што Duran Duran нису имали већ прву песму на врху топ-листе, јер онда треба живети са тим...

ПОНОВО ДУБОКО ЉУБИЧАСТО

Изгледа да вечна прича у 18654 наставка „Реунједињење Deep Purple" има ових дана више него икада изгледа да се срећно заврши поновним окупљањем најуспешиније поставе чувеног састава. Сигнал за узбуну је дат када је прошлог месеца објављена вест да је Џон Лорд напустио групу Whitesnake. Пошто је Јан Гилан још раније

прекинуо своју сарадњу са саставом Black Sabbath, а Јан Пајс већ дуже време тавори као пратећи музичар гитаристе Герија Мура, коначни расплет је сада потпуно у рукама ћудљивог Ричија Блекмора. Но како ни њему и Роџеру Гловеру не иде баш сјајно у групи Rainbow, све се то поклапа са једном финансијски фантастичном понудом легендарном саставу за светску турнеју и повратнички албум, то су и њихове дилеме све мање. Па, нека је са срећом старине!

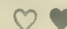
ЈОШ ЈЕДАН СОЛО ПИНК

После Дејвида Гилмора који се већ огласио соло албумом „About Face" и Рика Рајта који ради са Дејвом Харисом у дуету Zee, још један члан некада мегапопуларних Pink Floyd прекинуо је неактивност после разиласка банда Роџер

Вотерс, иначе највећи креативац у редовима састава веома је амбициозно ушао у пројекат око свог самосталног албума. Већ је заказана и концертна промоција у једној од највећих лондонских сала, на Ерлс Корту. Озбиљност Вотерсових намера доказује и то што је и за плочу и за концерте као гитариста ангажован сам Ерик Клептон.

КАКО СУ СЕ УПОЗНАЛИ

ЕНИ И ДЕЈВ (EURYTHMICS)

♡ **Ени:** *„Срели смо се у ресторану. Покушавала сам да зарадим нешто новца радећи као келнерица, а имала сам и тезгу на којој сам продавала стару одећу. Био ми је понуђен некакав уговор и тражила сам да се повежем са неким ко зна више о томе. Мој пријатељ Пол је рекао да ће довести човека који би могао да ми помогне. Тешко ми је да се сада сетим како је изгледо када је ушао у ресторан, али знам да је изгледао...мало чудно. Није било много привлачности на први поглед, али он је најљубазнија и најприснија особа коју сам икада упознала. Живот нам је тада био пун авантуре и сиромаштва. Тај дух авантуре нас је сачувао да не паднемо у депресију кад су нам се дешавале ужасне ствари, посебно с уговорима. Увек су ту били некакви уговори, уговори. Наш живот је преплављен уговорима."*

♥ **Дејв:** *„Упознао нас је заједнички пријатељ Пол Џекобс. Било је то 1976. ја сам имао малу продавницу плоча и тражио сам некога с ким ћу писати песме. Пол ме је одвео у ресторан где је Ени радила. Мислим да сам у то време углавном изгледао као кловн што се није свидело власнику ресторана. Сачекали смо је после посла, отишли до мене и она је задивљујуће отпевала неколико песама. Хтели смо да затим изађемо негде, али смо остали код мене и од тог тренутка наставили да живимо заједно. Били смо веома сиромашни и страшно нам је користило што је Ени способна да скува сјајан оброк и од најоскуднијих намирница."*

МУЗИКА И ФИЛМ

Дошавши до закључка да добра филмска музика може битно утицати на успех филма код публике, холивудски продуценти све чешће ангажују познате рок музичаре. Тренутно најпопуларнија филмска прича са музиком је дело редитеља Тејлора Хекфорда (познат по „Официру и џентлмену") – „Against All Odds" („Против свих"). Насловна тема коју је компоновао и пева Фил Колинс већ је дуго у самом врху листе синглова, а уз њу се на албуму (и у филму) налазе и песме Питера Гебријела, Мајкла Радефорда и Kid Creole And The Coconuts.

НОВЕ АВАНТУРЕ СУПЕРСКИТНИЦЕ

Роџер Хоџсон, оснивач и кључни човек групе Supertramp која је пре неколико година постигла огроман комерцијални успех албумом „Breakfast In America" одлучио је још прошле године да препусти судбину бенда осталим члановима, а сам се потпуно посветио соло каријери. Плод овакве одлуке појавио се средином маја у виду Хоџсоновог првог самосталног албума.

РОК ДАТУМ

8. ЈУНА 1969. ГОДИНЕ оригинални гитариста и један од оснивача Ролингстонса, Брајан Џонс је и званично престао да буде члан чувене групе. У то време Брајанове идеје су почеле драстично да се разилазе са тежњама Џегера, Ричардса и осталих и он је био скоро потпуно истиснут из креативног стварања бен-

да. Говоркало се и о жестоким личним сукобима и непомирљивом судару јаких личности Џегера и Џонса. Брајана је убрзо заменио Мик Тејлор, али је цео случај добио трагичан епилог непуних месец дана касније када је музичар пронађен мртав на дну свог базена.

ОДИСЕЈА У ДУБИНИ

На свега стотинак километара од Кејп Канаверала одакле астронауте лансирају у тмину васионе, амерички научници раде на истраживању последње препреке овде на Земљи – тајанственом и неприступачном свету морских дубина.

Њихова подморска „ракета" има много сличности са васионским мада не на први поглед бар што се тиче облика. Ракета великих дубина у ствари је огроман мехур начињен од пластике дебеле нешто више од десет сантиметара. У њему има места за посаду од два научника океанографа, а све остало су уређаји високе технологије: камере, радари, панои са светлећим дугмићима који се сваког часа пале и гасе, сонде, погонске машине ..

Ова необична „подморница", која би Жила Верна, да може неким чудом да је види, свакако очарала, неодољиво подсећа на какав свемирски сателит док упаљених светлости тихо крчи пут кроз вечни мрак врвећег подморског живота.

И посада није мртва 'ладна као оне које освајају свемирске даљине судећи бар према снимљеним тракама на којима се сваког часа чују узвици одушевљења или коментари у стилу: „Шта ли је сад ово?" чим им се пред очима појави неко непознато живо биће.

Џонсонова морска веза

Харбор Бранч Фаундејшн, на источној обали Флориде, организације за подморска истраживања коју су 1970. године основали Џ. С. Џонсон, онај исти који је згрнуо милијарде производњом козметике за бебе, и његов дугогодишњи пријатељ Едвин Линк, творац такозваног „Линк трејнера", једног од првих авио–симулатора.

Линк је дизајнер оба подморска мехура – називају их и акваријуми за златне рибице – чије је званично име Џонсон–СИ–Линк I и Џонсон–СИ–Линк II. Харбор Бранч Фаундејшн тренутно користи оба за испитивање морског дна и они су једини пловни објекти те врсте на свету Име им је и нека врста игре речи: оно Си у средини пише се енглески Sea и значи море, а Линк је, осим презимена, веза, па се цело може превести и као Џонсонова Морска Веза. Из мехура, опремљеног клима–уређајима, научници имају одличан поглед од 360° до дубине од преко девет стотина метара.

Раније пловилице за испитивање морског дна имале су, због огромног подводног притиска, само мајушне застакљене отворе. Јединствени дизајн пластичних мехура решио је тај проблем и током пробних тестова издржао је симулирану дубину до две хиљаде седам стотина четрдесет три метра! После тога се распао

– Океанографи су донедавно личили на слепце који пипају по мраку морског дна – каже Боб Џонс научни директор Харбор Бранча. – Сада је далеко простије. Ми их лепо стрпамо у мехур, спустимо их на дно, а тамо они својим очима прате шта се догађа, посматрају живот у мору, проучавају понашање његових становника и сакупљају узорке биља и других организама.

Џонсон–Си–Линк „лансира" се на морско дно помоћу крана са крме специјално опремљеног брода за океанографска истраживања који му, истовремено, служи и као ба-

КО ТО ВРЕБА У МАРИЈАНСКОМ РОВУ

ПО ДНУ МОРА, НАДОМАК ОБАЛА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, ТИХО ПЛОВЕ ОСВЕТЉАВАЈУЋИ СВЕ ОКО СЕБЕ ДВЕ ПРОВИДНЕ ОКРУГЛЕ ПОДМОРНИЦЕ НАЛИК НА СВЕМИРСКЕ САТЕЛИТЕ. ШТА ЛИ БИ РЕКАО ЖИЛ ВЕРН ДА НЕШТО МОЖЕ ДА ИХ ВИДИ?

за". Најделикатнији и за посаду једини опасни тренуци су спуштање и подизање мехура са дна. Чим се нађу на дну, и научник који управља и онај који тренутно осматра савршено су безбедни и раде у пуном комфору и условима нормалног атмосферског притиска.

Само једна несрећа

У једном делу мехура налази се издвојена комора под притиском у коју могу да се сместе два гњурца. Они излазе из коморе на дубини од највише двеста тринаест метара и раде директно на морском дну, али су везани за мехур. За разлику од посаде мехура, гњурци по обављеном послу морају да прођу фазу декомпресије у специјалној комори на помоћном, односно, базном броду.

Под водом се обично остаје четири до пет часова али у случају неприлике, ако се, на пример, мехур запетља о неку препреку на дну, у њему може да се живи пет дана. За тринаест година, откад Џонсон-Си-Линк раде догодила се само једна права несрећа.

Године 1973. Џонсон–Си–Линк I налетео је на олупину разарача из другог светског рата у веома хладним водама код источне обале Сједињених Америчких Држава. Пре него што је стигла помоћ и мехур одвојен од олупине, два рониоца у одвојеној комори умрла су од хипотермије (хладноће). Један од њих био је син Едвина Линка.

– Трагедија нас је у први мах скаменила и желели смо да што пре завршимо испитивања. А онда смо, одједном, сви чврсто одлучили да идемо до краја – прича Роџер Кук, директор поморских операција.

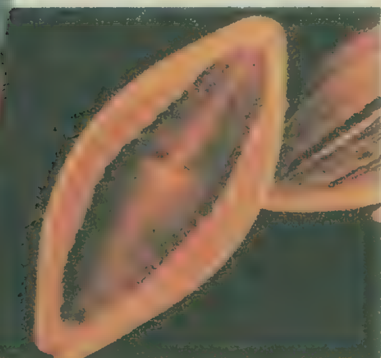
– Убеђен сам да је испитивање морских дубина далеко корисније за човечанство него истраживање свемира. Овде доле лежи огромно богатство: храна злато, сребро, манган, ретки минерали. Тренутно почињемо нов програм који се састоји у прикупљању сунђера и разних алги. Верујемо да ће одлично послужити у производњи нових препарата за потребе медицине. Могућности су заиста бесконачне.

Засад су подморски мехури Џонсон–Си–Линк ограничени на максималну дубину од нешто преко девет стотина метара, али у поодмаклој фази су планови за трећи, већи и дебљи, који ће моћи да се спусти до дна дубоког око две хиљаде четири стотине метара.

– Да би се сишло дубље – каже Роџер Кук – мехур мора да буде од јачег материјала као што је, на пример, керамичко стакло. Лично сам убеђен да ће океанографи будућности стићи и до Маријанског рова у Тихом океану, најдубљег места Земљине коре где једна њена плоча задире у плашт или пиростеру, веома загрејан и збијен део Земље. Ту је, наравно, и морско дно најдубље на свету а, замислите, шта све може да нас вреба на дубини од једанаест хиљада метара?

Б. Д.

„ЗАБАВНИКОВА" ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

ДИВЉИ КЕСТЕН

(Aesculus hyppocastanum L.), Hyppocastanaceae

ПРОТИВ ПЕГА!

Народна имена: бели дивљи кестен, горки кестен, дивљи кестањ, јелош, коњски кестен, маџал.

Опис биљке

Дрво високо до 30 m са густом правилно заобљеном круном. Стабло је у почетку с глатком кором али касније постаје храпаво и сивомрке боје. Листови су супротни, 5–7 прстасто сложени, око 25 cm у пречнику и на дугој дршци. Лиске су седеће, обратно јајасте, на врху заоштрене, на бази клинасто сужене, тестераста обода. Млади листови на бази нерава су риђасто длакави. Занимљиво је да дивљи кестен почиње да цвета тек када достигне старост од 15 година! Цветови са одвојеним цветним листићима формирани су у усправне пирамидалне метлице дужине 20–30 cm. Чашица петозуба, звонаста; круница од 5 листића, бела с црвеном мрљом на бази и ресаста обода. Плод је крупна јајастоовална, тродел-на чаура покривена бодљама, с једним крупним, сјајним, мрким семеном. Цвета у мају и јуну.

Распрострањеност

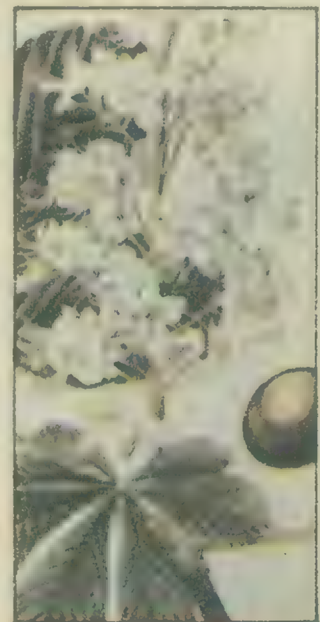
Дивљи кестен расте самоникло само на Балкану. Међутим, многи дрвореди дуж путева у целом свету и многи паркови украшени су засађеним дивљим кестеном јер је то веома декоративно и лепо дрво које даје много хлада.

Берба

Од дивљег кестена се користи пре свега семе а затим кора, а у новије време и лишће. Семе се сакупља у јесен, у септембру и октобру, кад опада са дрвета и то одмах јер оно које лежи дуже на земљи под утицајем влаге почиње брзо да се квари. Код нас има веома много дивљег кестена у уличним дрворедима и парковима, али сваке године пропадају огромне количине семена због тога што га нико не сакупља. Како само једно дрво може да роди око 100 kg семена, у нашој земљи могу да се сакупе вагонске количине ове природне лековите сировине. Семе је горког и непријатног укуса. У фармацеутској индустрији користе се само семена језгра а љуске се одбацују. Кора са стабла и грана сакупља се у децембру. У исто време сакупљају се и пупољци јер тада имају највећу количину лековитог састојка ескулина. Цветови се сакупљају у пуном развоју. У исто време бере се и лишће јер је тада најразвијеније.

Употреба

Још пре 200 година препоручивано је семе дивљег кестена за добијање скроба. У 19. веку употребљавано је и за израду лепка. С обзиром на велику количину скроба (40–60%), данас се семе користи за екстракцију скроба, који се уз помоћ одговарајућег врења преводи у алкохол и декстрин. Семе садржи и велику количину масног уља (5–8%), беланчевина (6–7%), сапонине, горке материје, стероле, флавоне, витамине B_1, C, K и P. У љускама, кори и цветовима има танина. Разумљиво је да овако богат и сложен састав појединих органа дивљег кестена доводи и до његове широке употребе. Од стабилизованог семена језгра добија се екстракт који

служи за израду чепића за лечења вена, а пре свега хемороида (шуљева), заједно с другим природним лековима. Кора служи за лечење извесних кожних болести због својих полифенолских састојака. Она је и горка те се у народној медицини употребљава и против грознице. Чај од цветова користи се за јачање, против пролива и као природно нешкодљиво средство против пега на лицу. Због садржаја витамина P дивљи кестен се после новијих експерименталних проучавања користи за повећање отпорности крвних капилара, односно за смањивање њихове пропустљивости (против крварења, упала коже и др.). Екстракт семена служи и за лечење катара слузокоже носа, бронхија а и код реуматизма.

Проф. др Момчило Горуновић

НАЈТЕЖИ ДАН ВИКТОРА ИВАНОВИЧА

Немци пред Стаљинградом. Само је питање часа кад ће град на десној обали Волге, цео, пасти у руке јединица генерала Фон Паулуса, команданта 6. армије. Гебелсова пропагандна машинерија шаље извештаје у све делове ству, једну потреснију од друге.
Фон Паулус је у самом центру града. Берлин ликује. А онда почињу све ређе из њених извора да се чују вести о победоносном походу фирерових јединица на југоисточном делу Источног фронта. Затим следи информација да је генерал Паулус унапређен у чин фелдмаршала. То је остао само неколико дана: 31. јануара 1943. предао се. Ову вест немачки радио није саопштио, бар не одмах...

Двеста дана и ноћи трајала је битка за град, за буквално сваку кућу у њему. Епилог је познат – била је то прва велика победа савезника у другом светском рату. У граду није остала ниједна читава зграда, једно време се озбиљно размишљало о предлогу да се цео градски простор огради и претвори у музеј, својеврсну оптужбу рата. Из рушевина је изникао модеран велики град (од 1961. Волгоград) који је на достојанствен начин сачувао успомену на браниоце, мноштво споменика и безброј прича о херојству, једну потресниију од друге.

ЗА ОНО ШТО ЈЕ УЧИНИО КАЗНИЛИ СУ ГА У ШТАБУ. АЛИ, ДЕВЕТНАЕСТОГОДИШЊИ ТОМАРЈЕВ НИЈЕ МОГАО ДРУКЧИЈЕ ДА ПОСТУПИ.

Тај силни Усилов

Виктор Иванович Томарјев, данас шеф катедре за историју Комунистичке партије Совјетског Савеза на Грађевинском факултету, готово увек сачекује госте из Југославије. Разлог је разумљив: као борац 23. запорошке минобацачке бригаде учествовао је у ослобођењу Београда, пре тога је био у Краљеву, Пожаревцу, сећа се добро свега. Мада је био рат, немилосрдан какви су уосталом сви, из наше земље понео је пријатне успомене. Зато и воли да, кад год то може, сачека нашег човека и поприча с њим.

Тешко га је, међутим, натерати да исприча неки свој доживљај из времена стаљинградске битке. Радије прича о, рецимо подвигу редова Павлова који је са 23 друга пуних 58 дана бранио и одбранио зграду у центру града стратешки изузетно важну, или о херојској смрти Рубена Ибарурија, сина легендарне Долорес Ибарури, о снајперисти Василију Зајцеву који је у Стаљинграду убио 300 немачких војника, међу њима и најбољег немачког снајперисту Кенингса који је специјално из Берлина стигао да среди Зајцева. У оку му заигра кад помене радисту Матвеја Усилова који је отишао да поправи квар на линији, уз пут био тешко рањен, ипак успео да нађе прекинуту линију и крајеве жице, пошто није могао да контролише руке, стави међу зубе. Линија је прорадила а другови га, три дана касније, пронашли мртвог, са жицом међу зубима...

Тада је Виктор имао деветнаест година и био, каже, више радник него ратник, такав је задатак добио. Возио је муницију и опскрбу јединицама своје 62. армије и завидео онима који су непријатеља гледали преко нишана. Не може да заборави 23. август 1942. кад су немачки авиони на град, од јутра до мрака, изручили хиљаде тона бомби, кад је погинуло преко 45 хиљада људи, кад је град са севера и југа одсечен, Немци стигли до Волге... На инсистирање Виктор Иванович Томарјев се ипак одлучује да исприча један догађај који га је тада дубоко потресао.

Преко реке

Петнаестог или шеснаестог септембра, Томарјев се више тачно не сећа дана. Немци су у јуриш послали нове снаге са тенковима. Браниоцима је нестало противтенковских граната које су једино могле да стигну из позадине. Само како? Једина веза с позадином широка тек неких 1200 m, била је преко Волга, коју су Немци, знају-

ЗЕМЉА СВЕ ТОПЛИЈА, СУНЦЕ СВЕ МАЊЕ

Земља је све топлија јер је Сунце све мање. Тако кажу метеоролози.

Ти исти стручњаци предвиђају да ће у следећих двадесет и седам година летње температуре бити у сталном порасту што у наступајућих пет-шест до десет година и не мора нарочито да нас забрињава. У

ћи то, стално засипали артиљеријском ватром, често ангажујући и авијацију.

Команда 62. армије је знала да нешто мора хитно да предузме како би браниоцима на време биле допремљене неопходне гранате. Плашили су се да пошаљу трајект, само су два преостала, непријатељ ће га пре уочити и лакше погодити. И онда је уследила наредба да се 300 граната укрца на мали тегљач шлепова „Абхази" чији је командант у то време био Томарјев а капетан Анатолиј Халињин (пловилима је „навигала" цивилна посада, док су војници одржавали ред, првенствено водећи рачуна о утовару и истовару материјала). Знали су да је тегљач много бржи и да је већа могућност да умакне ватри противника.

У по бела дана „Абхази" је кренуо према десној обали Волге. До половине реке Немци на тегљач метка нису опалили, нису веровали очима да се овај усудио да дању прелази реку. И онда је загрмело из свих расположивих оружја, али је капетан Халињин, вешто возећи у цик-цак, успео да умакне и докопа се десне обале. А да је само једна граната погодила тегљач сви би, захваљујући гранатама које су превозили, одлетели у ваздух.

На обали су их сачекали војници који су хитро истоварили сандуке са противтенковском муницијом, и још хитрије их однели на положаје. Сад је требало поново преко реке, кад Немци још будније мотре на њу. У том тренутку поглед Виктора Томарјева, дотад забављен предајом муниције, зауставио се на великој групи рањеника који су грабили према броду. Запањио се видевши како десетине њих на импровизованим штакама прескачу земљиште изровано бомбама и гранатама.

Помозитеее!

Пошто је због велике немачке офанзиве сваки саобраћај преко Волге био немогућ, на десној обали се стисло неколико хиљада рањеника који су данима очекивали пребацивање у позадину. Сад кад су угледали „Абхази" ништа их није могло зауставити, они лакше рањени већ су се дохватили брода. Неколико тренутака, бар тако се чинило Виктору Томарјеву, није знао шта да ради. Наређење је било строго и јасно: чим се искрца муниција назад, по нове сандуке. Истина, у штабу је неко напоменуо да би било добро да пребаце бар десетак најтеже рањених, али се брзо одустало од те идеје. Прво, „Абхази" није предвиђен за превоз људи (са посадом једва десетак) и, друго, сувише је опасно и за рањенике и за бродић. Тешко да би немачка артиљерија поново пропустила прилику да их пошаље на дно.

Међутим. Томарјев је био немоћан да заустави десетине њих који су се са свих страна пели у брод. Неколицину њих је успео да одгурне, али су нови, лакше рањени, надолазили као плима. Као нож у срце зарио му се узвик из гомиле најтеже рањених који су непокретни лежали стотинак метара узводно: „Друзја, памагите ... памагите!". Загризао је усну до крви и наредио капетану Халињину да крене верујући да ће то зауставити бар ону гомилу која само што се није дохватила брода. Узалуд. Десетине њих се без размишљања бацило у воду у нади да ће пливањем стићи брод.

Томарјев није имао куд и Халињин је, десетак метара од обале, зауставио тегљач да би помогао онима који су пливали за њима јер је моћна река већ однела неколицину. Само, како их сместити на брод који је запосело преко шездесет рањеника? Стешњен уз ивицу брода Томарјев је пружао штаку да би се уз њу узверали они који су допливали. Уз промукле јауке праћене псовкама смештали су се преко оних који су раније уграбили место.

Казна

Претоварен тако да се једва видео из воде, „Абхази" је кренуо праћен заклињањем да се врати или клетвама са обале. Виктор Томарјев се грчевито држао за ивицу палубе да не би пао у реку трудећи се да не гледа према рањеницима који су остали на обали и који ће, ко зна колико још, чекати да се пребаце у позадину.

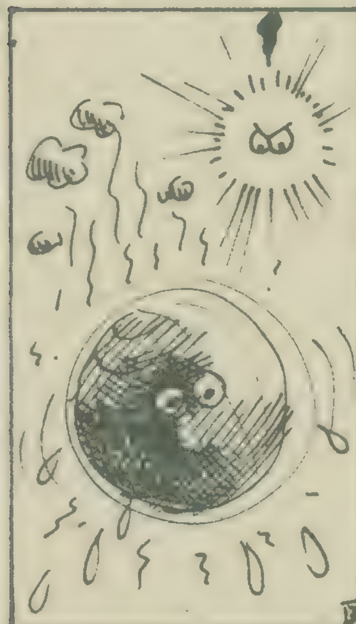
Онда је вода око бродића прокључала. Немци су их приметили и засули ураганском ватром. Само, сад капетан Халињин није ни могао ни смео да вози у цик-цак како би избегао непријатељске пројектиле, рањеници су висили као гроздови и сваки нагли заокрет кобно би се завршио за многе од њих. Једна граната пала је тик уз њих подигавши такве таласе да се брод једва задржао на површини. Томарјев је чуо како један храпав глас дозива Гришу, тренутак касније чуо је и име неког Владимира. Погледао је низ реку и видео како вода односи две главе.

Ни данас Виктор Томарјев не уме да објасни како тегљач „Абхази" није погодила ниједна граната, како се преоптерећен готово милећи провукао кроз ту смртоносну завесу. Немци, верује, он, у стаљинградској бици никад нису имали тако непокретну живу мету и додаје да је то ипак било чудо каквих је, истина, мало, али, ето, догађају се.

Кад су стигли на леву обалу Волге. Томарјева су хитно позвали у штаб и строго укорили што је прекршио наређење и изложио опасности и људе и брод. Није вредело да објашњава, то се уосталом са претпостављенима и не ради, примио је казну и морао да оде на нови задатак. Сутрадан је чуо вест која га је дубоко потресла: неколико стотина рањеника, оних који нису успели да се попну на „Абхази", погинуло је у бомбардовањима. Можда је могао... Не, није, на брод више није могла ни шибица да стане...

Виктор Иванович Томарјев данас често оде до тог места и остави струк-два цвета. Углавном незаборавак, кад га има.

Петар Милатовић

двадесет и седмој, односно 2010, за бригу ће већ бити прекасно: научне прогнозе кажу да ће нас тада запљуснути незапамћене жеге са највишим температурама у последњих хиљаду година.

Ову дугорочну прогнозу дали су научници из америчке опсерваторије Боулдер у Колораду. Откуд тако црна предвиђања? Отуда што им у прилог иду научне чињенице: Сунце се циклично шири и скупља, а кад год му се маса згусне, температуре скачу. Тренутно ствари стоје овако: Сунце је достигло максималну величину што значи да ће ускоро почети да се скупља. Дакле, опет топлија лета.

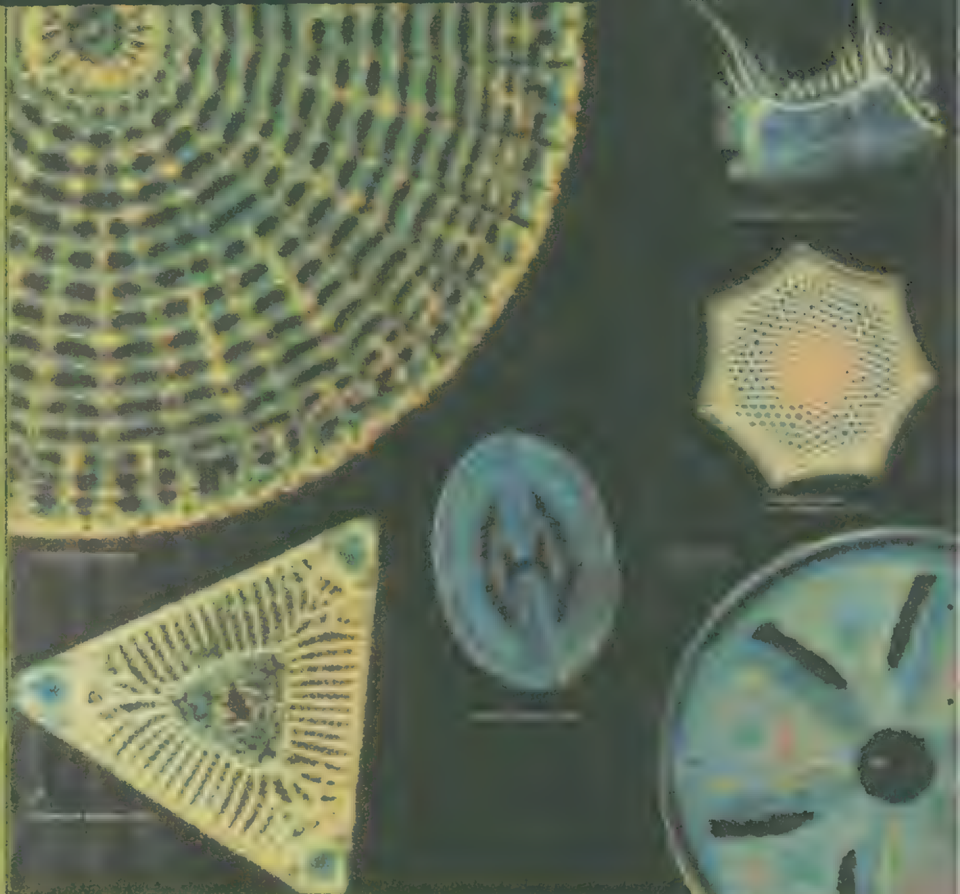
Сви су изгледи, дакле, да ћемо до 21. века имати метеоролошке услове какве нисмо имали хиљаду година, суше и уништене усеве.

Додуше, у првој половини овог века већ смо, једно за другим, имали четрдесет топлих лета која смо сасвим лепо прегурали, али се отада штошта променило на нашу штету. Данас је атмосфера из дана у дан све загађенија, а загађење задржава Сунчеве зраке надомак земље стварајући тзв. ефекат „стаклене баште".

Једном речју, прилично тмурна прогноза: загађеност атмосфере све већа, Сунце све мање, а нама све топлије и топлије...

Фосили дијатомеја са Хвитнја: делић чувеног Мелеровог слајда, велик свега 1,2 × 1,8 милиметра, приказује 121 врсту у природној величини.

Стварају кисеоник, одржавају ланац исхране и служе у индустрији: неке од 25.000 врста дијатомеја (крај њихових латинских имена уписано је колико пута су увећане).

СВЕТ ПОД МИКРОСКОПОМ • ДИЈАТОМЕЈЕ

ОТКРИО ИХ ЈЕ ЛЕВЕНХУК

НАЈВИТАЛНИЈЕ БИЉКЕ НА НАШОЈ ПЛАНЕТИ ПЛУТАЈУ, ТУМАРАЈУ ИЛИ ЈЕДРЕ КРОЗ ВЕЋИНУ ВОДА НАШЕГ СВЕТА У НЕЗАМИСЛИВОМ БРОЈУ

Материјал за филтере, полирање, изолацију: ова гомила комада дијатомејске земље у рукама геолога тешка је свега десетак килограма.

Један једини литар морске воде може да садржи чак десет милиона ових једноћелијских мрљица алги које су основна „намирница" за исхрану становника мора. Чак и копнена створења укључујући и нас саме, дугују им захвалност јер оне, у процесу фотосинтезе, стварају кисеоник који удишемо.

Десет тона за кита убицу

Ове златне и смеђе алге живе свуда где има светлости, воде, угљен-диоксида и неопходних хранљивих материја. Могу се наћи у планинским потоцима, топлим изворима, загађеним базенима, јарковима уз путеве. Али оне живе и изван воде – у горњем делу тла, уз маховину, дебла, или чак на зидовима од цигле. Могу да преживе и дуготрајно одсуство влаге. Кад је један научник недавно посуо водом дијатомеје осушене на папиру још 1834 године – оне су после 150 година дремежа почеле живахно да пливају.

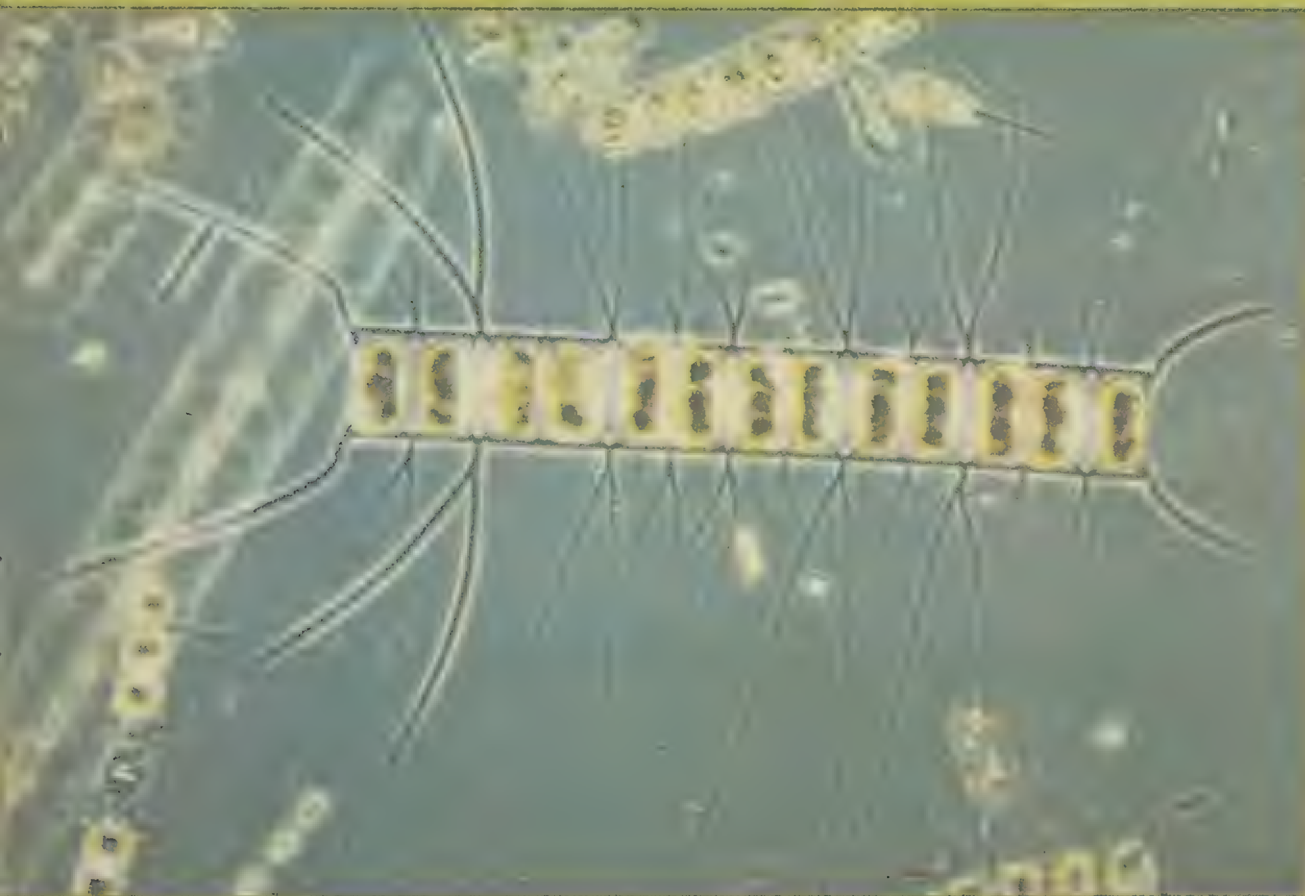
Пречник дијатомеја разликује се од једне до друге врсте, али никада не прелази један милиметар. У основи постоје две врсте: „централе" (Centrales) углавном имају облик точка и обитавају близу површине мора где се сунчају и сачекују храну и „пенале" (Pennales) које су издужене и живе претежно у потоцима, мочварама на дну плитких подручја океана, где се за време плиме укопавају у песак а са наиласком осеке избијају на осунчану површину, бојећи песак у златносмеђе.

Дијатомеје су и величанствени градитељи специјалних „шкољки" које силицијум разлажу у силиконе сличне драгом камену опалу. Те стакласте шкољке невероватних облика са огромним бројем детаља представљају право архитектонско савршенство. Њихова лепота, међутим, настаје из практичне потребе – да се омогући улазак хранљивих материја и размена гасова са околином.

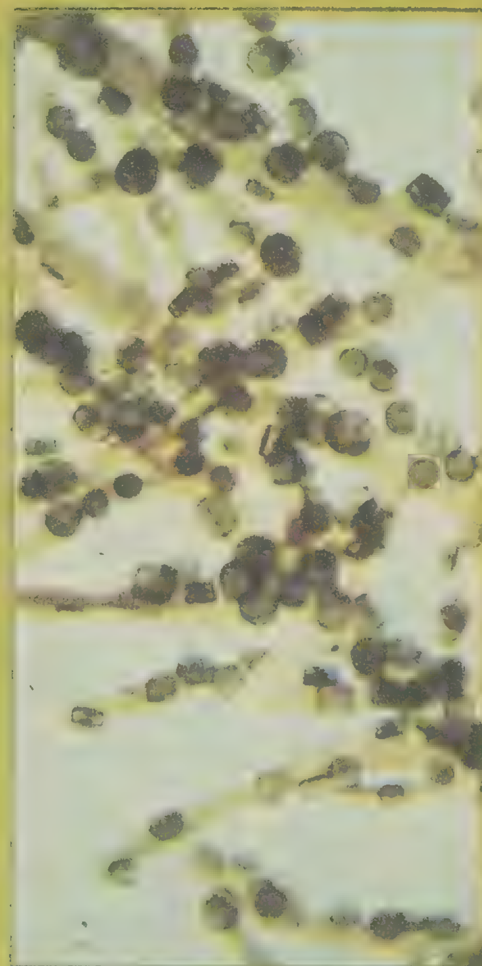
Кремењашице играју веома важну улогу у ланцу исхране. Оне пружају више органске материје (хране) него иједна друга врста живота на Земљи. Ове „траве мора" главна су намирница за мале биљождере као што су веслоношци (нижи ракови) или рачић крил. Затим, ове зоопланктоне гутају мале рибе као што је харинга, да би оне потом постале храна за крупније врсте. Кит грбавац смаже више стотина милијарди дијатомеја за само неколико часова. Да би се туљан угојио за један килограм потребна је тона дијатомеја, а киту убици, који тамани туљане, за један килограм нове тежине потребно је чак десет тона кремењашица.

Збуњени научници

И сама храна дијатомеја је од огромног значаја за човечанство. Добијена фотосинтезом, она се у њиховим ћелијама слаже у виду мајушних куглица уља. Милијарде милијарди кре-

„Стонога" из света алги: јако увећана дијатомеја „Chaetoceros".

Живи накит са дна мора: дијатомеје на влатима крупније врсте алги.

Милионима година пре браће Рајт: кремењашица Rutilarna epsilon у облику елисе.

мењашица које су угинуле у древној прошлости тонуле су на дно мора, а геолошке и биолошке силе доводиле су до спајања лоптица у басене нафте. Највећи део скупоцене нафте коју данас користимо – рачунајући и ону из некадашњег Панонског мора – настао је пре више милиона година кад је Сунце обасјавало трилионе дијатомеја које су лелујале у праисторијским морима.

Дијатомеје је први открио пионир микроскопије холандски природњак Антон ван Левенхук који је сматрао да су то – мале животиње. Тек у 19. веку, на основу открића да оне учествују у процесу фотосинтезе, биолози су закључили да су кремењашице биљке. Крајем тог столећа океанографске лађе почеле су да извлаче тоне планктона и дијатомеја из мора широм света. Дијатомејама су додељивана разна имена, али је огроман број врста стално доводио до забуне. Да би отклонио хаос у класификацији, немачки микроскопичар Мелер је у току петнаест година успео да идентификује 4.026 врста и све их у природној величини смести на један једини слајд велик као поштанска марка (данас се чува у Антверпену). Касније је идентификовано приближно 25.000 врста.

Размножавање дијатомеја одвија се у два циклуса – прво неполном деобом, а затим полном разменом. Стопа размножавања је запањујуће брза: неке кремењашице деле се сваких четири до осам часова. На тај начин од једне може за само десет дана да се намножи милијарда! Ово „цветање" може да обоји стотине квадратних километара мора. Када се силицијум и друге хранљиве материје истроше, дијатомеје одумиру и тону, прекривајући морско дно слојем муља дебелим чак до 300 метара.

Стигле и до васионских летелица

Отприлике тридесет милиона квадратних километара дна северног дела Тихог океана и Антарктичког мора прекривено је омотачем од скончалих дијатомеја. У току многих еона, док су океани расли и континенти се померали, овај муљ се фосилизовао у богате наслаге дијатомита. На копну, дијатомит (горско брашно) се копа за потребе индустрије. Мала тежина и обиље шупљина чине га идеалним за филтере (за пиво и вино, на пример), или за изолацију, боје, инсектициде, експлозиве и многе друге производе.

Дијатомеје нам пружају прекрасне слике живог накита, а обезбеђују нам кисеоник, пружају основу за ланац исхране. Када угину, оне представљају драгоцен материјал за индустрију. Мада су толико мале да се виде једино под микроскопом, дијатомеје су важан чинилац гостољубивости наше планете Земље и развоја савремене технологије.

Е. Јакуповић

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Марион Грос

ДОБАР СНАБДЕВАЧ

Мини Лигети се вратила из јутарње куповине и чим је ушла у кућу схватила је да је суочена са кризом. Када би Омар седео бесциљно зурећи у једну тачку, знала је, после 40 година живота са њим, да је на помолу криза. Као да јој није било довољно што мора да разбија главу како да скрпи крај с крајем живећи само од његове мале пензије, већ сад мора опет да га теши и негује док га не прође депресија!

Присилила је себе да звучи весело, иако се тако није осећала.

- Здраво, стари! Шта радиш? Види, купила сам мало хране!

Само једна врећица, а однела је готово цео недељни буџет за храну. Протеини, доста немасних, што мање печених бифтека и телетина - то је потребно старим људима, рекао је онај фини човек на телевизији. Али одакле им новац за то? Често су јели само празан пиринач.

- Шта је, татице? Неки проблем са апаратом, а?

А тај „апарат" је заузимао три пуна зида, као и цео под подрумских просторија! Још једно од Омарових, не сасвим успешних остварења.

Омар је радио на разним апаратима од дана када су се венчали. „Боље него да пије или да се коцка!" бранила га је Мини пред фамилијом. Али, откад су остарели и Омар се пензионисао, његово интересовање попримило је нове размере и добило већи и другачији значај. Оно га је држало и спречавало да пропадне, што се дешава многим мушкарцима када се пензионишу, па немају довољно активности којима би испунили време и мисли.

- Та реци ми о чему се ради! - опет је питала.

Старац је само одмахнуо главом.

- Мини, све је пропало. Машина не ваља, није практична... После свега што сам обећавао и... колико си ме подржавала... Једноставно не ради како треба.

Мини никад није ни веровала да ће прорадити. Изгледало јој је невероватно да људско тело може да шета тамо-амо кроз простор и време као што је Омар предсказивао.

- Па, можда је тако и боље - рече Мини смирено. - Вероватно би ти шкодило да јурцаш на начин који си ми описао... било би ти мука. А, на чему ћеш сад да радиш кад си дигао руке од временске машине?

- Мини, ти не схваташ! Ја сам пропао! Све што сам икада покушао да направим, све моје машине су увек СКОРО радиле како треба, али је увек нешто мало недостајало па да функционишу сасвим како треба. Никад нисам ЗНАО довољно! Недостајало ми је образовање, а сада је сувише касно за учење. Све напуштам, са мном је готово!

Ово је било ОЗБИЉНО! Омар да остане без ичега што ће градити, куцкати и везивати у подруму! Стари ће се без воље и интереса за нешто изгубити и лагано нестајати као господин Мејсон! Најежила се при таквој помисли.

- Али, слушај, татице! Направио си толико дивних делова за ту машину. Можда би могао да нам саставиш телевизор или нешто друго... а? Било би добро да имамо свој телевизор уместо што идемо код комшија да видимо понеки програм.

- Ох, не бих то никад могао, Мини. Не бих знао како да направим телевизор. А поред тога, рекао сам ти да СКОРО ради. Само није практична. Није онаква какву сам је ја замишљао. Дођи са мном па ћу ти показати.

Одвукао ју је у подрум. Машина је заузимала толико места да је Мини стајала на степеницама, док јој је Омар објашњавао:

- Видиш, сачинио сам ову олупину са намером да нас однесе **напред** и **назад** у времену и простору. Мислио сам да ћемо посетити непозната места и доба, нас двоје... видети свашта узбудљиво и улепшати наше старе дане.

Искрено да ти кажем, не знам да ли бих у томе уживала - прекиде га Мини. - Не знам како бих се споразумевала са свим тим странцима, како бих разумела њихов језик и обичаје... и све то. Ако мене питаш, ја сам срећна што машина не ради.

Омар нервозно одмахну главом:

Ама, жено, машина ради!

Како ради кад си рекао да не ради?

Нисам рекао да не ради, већ да

није практична и да не ради довољно добро.

Једна ствар је када неко ради на конструкцији машине, али кад ПОВЕРУЈЕ да тај апарат ради, то је већ друга ствар. Мини се озбиљно забринула. Можда је Омар ипак мало скренуо? Међутим, изгледао је добро, а сада, док се расправљао са њом, чак му се и расположење нагло поправило.

– Хоћеш ли ми објаснити најзад о чему говориш? – рече Мини нестрпљиво.

– То бих одавно учинио – одврати Омар – да ме не прекидаш са својим странцима и језицима и осталим... Дакле, целу недељу сам покушавао, али како год да наместим временске контроле и окренем просторну куглу, увек дођем на исто: зауставим се на Главној улици у центру града испред Пердијеве месаре.

– А шта у томе има лоше? – упита Мини. – Па то би могло бити и врло згодно!

– Опет не разумеш – рече Омар. – То није садашње време кад се ја тамо зауставим, већ пре 20 година! У томе је невоља. Не могу да одем на сва она места куд сам хтео да идемо... што је требало да буде поклон за тебе за све ове године разумевања и подршке... Доста ми је сиромаштва, па не желим да гледам народ како продаје јабуке пре 20 година за време економске кризе! Уједно, тамо остајеш само 20 минута и ХОП! вратиш се опет у подрум... Ништа не ради онако како сам предвидео.

Мини се дубоко замислила, док је Омар настављао о грешкама машине. Зар није невероватно да човек који је довољно паметан да сам сагради временску машину нема ни мало практичног духа? Села је на степенице и изручила садржај свог новчаника.

– Шта то радиш? – запањи се Омар.

Невероватно...

МАШИНА НИЈЕ РАДИЛА КАКО ЈЕ ПРЕДВИДЕО. ВРАЋАЛА ЈЕ САМО 20 ГОДИНА УНАЗАД И ЗАУСТАВЉАЛА СЕ НА 20 МИНУТА У ГЛАВНОЈ УЛИЦИ ИСПРЕД ПЕРДИЈЕВЕ МЕСАРЕ.

Месар Перди, несрећног израза, нагињао се на тезгу. Месара је била празна, обрисана и углачана, све је блистало, али муштерија ни од корова! Ох, свакако, свет је у гомилама милео напољу – све потенцијалне муштерије, али сви бедни и гладни... нико није имао ни пребијене паре!

Одједном је угледао жену која се појавила некако ни од куда, бацила поглед наоколо и кренула право према његовој радњи.

Перди се усправио:

– Добар дан. Шта бисте желели, молим лепо! – блистао је као да му неплаћени рачуни нису каснили већ три месеца.

– Желела бих бифтек – рече жена неодлучно. – Пошто је килограм?

– Долар, килограм најбољег који постоји! – испружио је један убеђен да ће се жена предомислити.

– Узећу га – рече жена. – И шест телећих крменадли. Хтела бих и јагњећу плећку за недељу, али за то ћу доћи сутра. Молим вас, пожурите, немам много времена.

– Сигурно сте недавно дошли овамо. Не познајем вас – рече Перди док је паковао месо.

– Да, могло би се тако рећи – одврати жена.

И кад се Перди окрете да је упита како се зове, она је већ нестала, пошто је узела месо и платила.

– Ово само потврђује – рече Перди задовољно се осмехујући – да још има пара у овом граду... Два долара, а није ни трепнула! Хм!

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ЗАТВОРИТИ ОБРУЧ ОКО НЕПРИЈАТЕЉА	ПОУЗДАНОСТ, ПРОВЕРЕНОСТ	ТЕЛЕВИЗИЈСКА СЛИКА	НАЈВЕЋА РЕКА У БУРМИ	ПОСУДА ЗА ПИЋЕ	ДОДАЦИ ЗА ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА	МАЛА РАНА
СТРУЧЊАК У ОПТИЦИ							
ПРЕРАЂИВАЊЕ							
ГРАД У ЦРНОЈ ГОРИ							
СТАВИТИ У ОКОВЕ							
ТРЕСАК, ЛУПЊАВА					И. ЦАНКАР / ВУЛКАН НА СИЦИЛИЈИ		
УЗВИК ПРИ ТЕРАЊУ КОКОШИ			КАМИЛА / НАШЕ МОРЕ				
ПРИКРИВАТИ ШТО							НАШ ГЛУМАЦ ДРАГАН
ДРУГА				ЗНАК ЗА ЊУТН / ЈЕДАН МЕСЕЦ		СПРАВА ЗА МЕРЕЊЕ У АВИЈАЦИЈИ	
ГРАД И ЛУКА У ИРАКУ	ОДЈАВЉИВАЊЕ / УБОЈИНА ИЗ ЗАСЕДЕ						
▷					100 m^2 / ВРСТА ТРЕШЊЕ (ТУР.)		
"БОГ" / КОРИСНИЦИ СТАНА							
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		ПИСАЦ БРАНИСЛАВ / ГЛ. ГРАД ПАКИСТАНА					
РИЛИЦА КОД ЛЕПТИРА, СИСАЉКА							САВЕЗ ДРЖАВА
КОЗАЧКИ ПОГЛАВИЦА (МН.)	ОПНА, МЕМБРАНА						
ТЕЛЕФОНСКИ ПОЗИВ / [illegible] СЛОВА	▷			ГЛУМАЦ ФЕРЕР / СКУП АЛАТА ЗА РАД			
▷							
РИМСКИ БОГ ЉУБАВИ					УЗВИК ВЕСЕЉА		
НАЈВЕЋА РЕКА У АУСТРАЛИЈИ					РАДИЈУМ / ИМЕ ГЛУМИЦЕ РАС		
ЕТИОПСКИ МАРАТОНАЦ БИКИЛЕ						ЗНАК ЗА НЕУТРОН / ПРВАК	
ЗНАК ЗА НАТРИЈУМ			ВРСТА ЖИТАРИЦЕ				
"ИДЕМ"			СОЈ, ПАСМИНА				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: постоље, атрибут, шпарати, камарад, Ирина, А, сати, и, битисање, Рисан, м, етика, тим, имун, сур, ама, праотац, распони, е, херој, одбор, ВА, Адамо, Дакота, „3", Вавилон, алавица, катанац, срицати.

ТОМ И ЏЕРИ

ХЕЈ, ТОМЕ, ПОГЛЕДАЈ МЕ ПРАВО У ОЧИ...

ЈЕДНОМ ЋЕ ПРЕТЕРАТИ, А ОНДА ЋЕМО НАГРА-БУСИТИ!

ТИ СИ ГОРИЛА.. ПРАВИ КИНГ КОНГ!

ААГРРХ!

АРГГГХ!

ДА НИСАМ ВИДЕО, НЕ БИХ ВЕРОВАО!

ААРГХ!

ТРАС!

ЕЈ! ШТА ТО БИ СА МНОМ? КАКО САМ СЕ УВАЛИО У ОВО?

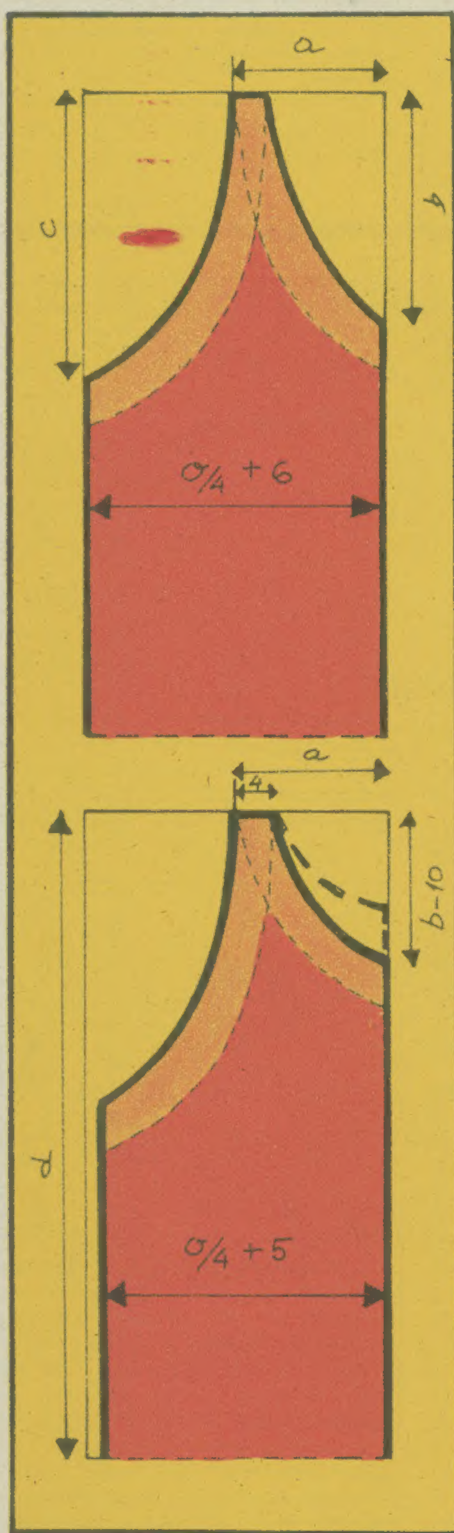
ДОБРО, УСПЕО СИ! АЛИ ПАЗИ СЕ, ЈЕ-ДНОМ ЋЕШ ПРЕ-ТЕРАТИ, ДА ЗНАШ!

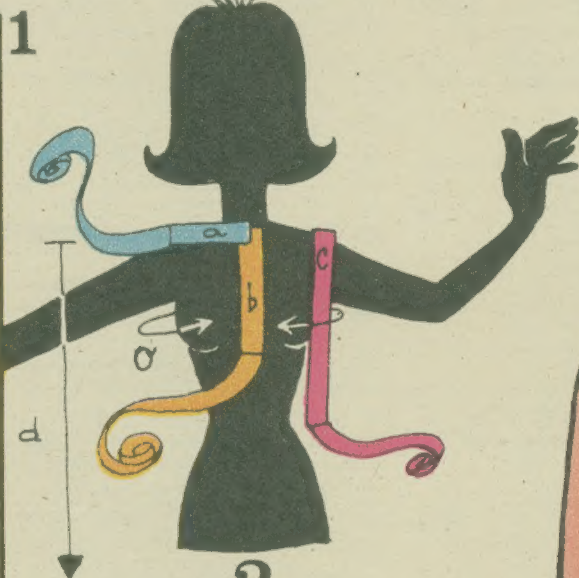
185

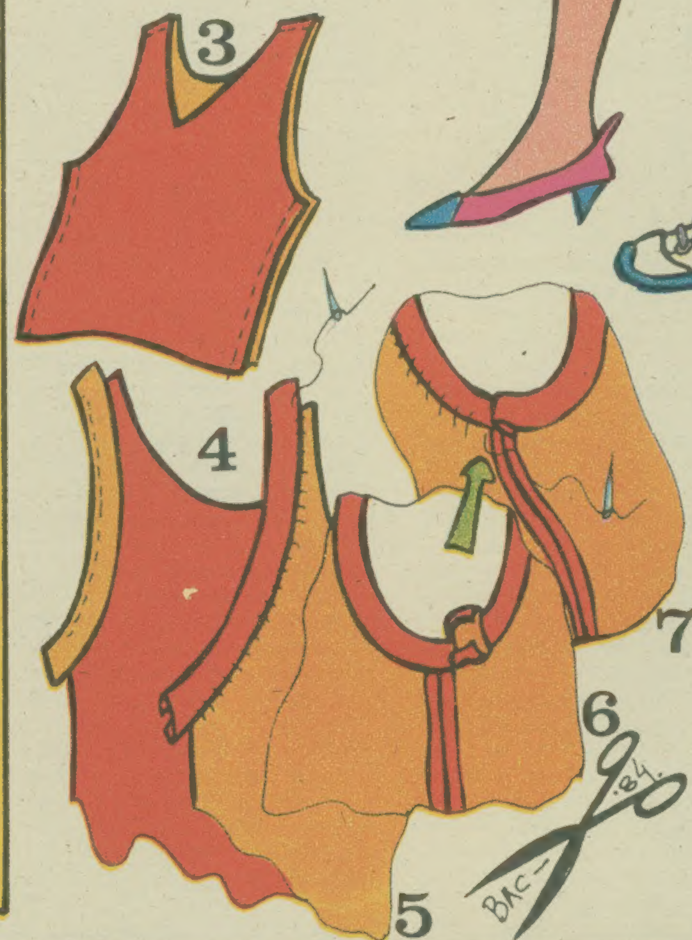

МОДЕРАН ПРСЛУК--ХАЉИНА

Уданашњем броју вам дајемо крој за прслук или хаљину који су веома у моди. Главни штос ове одеће је да буде што шира и да бретеле падају са рамена. Испод се обавезно носи мајица са бретелама или кратким рукавима. Обично се носе са широким каишем. Исти крој је и за хаљину и запрслук, само је хаљина нешто дужа. Крој је дат на црт. 1, а мере на црт. 2. Мера: а је од средине врата до краја рамена, b је од корена врата до испод груди, c је од врха рамена до струка, о је обим око груди, а d дужина коју сами одређујете. Све мере на црт. 1 дате су у центиметрима. Најдубљи изрез леђа је за меру b – 10 cm, дубљи не би смео да буде, јер ће хаљина или прслук сасвим спасти. Материјал од кога ћете шити може бити пунији жерсеј, пуније платно, скај или кожа (мада је то скупо). Потребно вам је две дужине d материјала обичне ширине. Осим предњег дела (горња шема на црт. 1) и леђног дела (доња шема на црт. 1). Лајсне за порубљивање, око врата и рукава искројићете по цртицама на шемама (ако је у питању кожа онда такво порубљивање није потребно). Најпре их пришијте по шавовима као на црт. 3, а затим обрубите око рукава и врата на исти начин. Најпре лајсну за порубљивање ставите са лица и зашијте по рубу као на црт. 4, па преврните на наличје, подврните другу ивицу и зашијте – црт. 5. Са оба краја лајсна је мало дужа (због поруба), па те крајеве подврните, лепо обрадите и зашијте као на цртежима 6 и 7. Готов прслук и хаљина се виде на црт. 8.

МАЛА ПОШТА
П.ФАХ
124
БЕОГРАД
11001
МАКЕДОНСКА 29

Писмо недеље

ГИНИС ЈЕ ПОГРЕШИО

У Забавнику број 1679 од 2. 3. 1984. у рубрици „Из Гинисове књиге рекорда" навели сте пример највеће ципеле, па сте тако написали да је тешка 37 килограма, дугачка више од једног метра и да се чува у лондонском музеју обуће. Ја сам у једном часопису прочитао да су мајстори „Моделарне" у комбинату Борово направили 1960. године мушку ципелу дугачку 3 метра и 83 центиметра, а тешку 250 килограма и нешто мању женску ципелу са петом високом 10 центиметара.

БИНГ
из Приштине

Захваљујемо ти на овој занимљивој „исправци" познатог „Гиниса". Заиста, и ми смо пронашли податке о овој огромној ципели. Сазнали смо још и то да је ова мушка ципела заједно са дрвеним калупом тешка чак 55о килограма, а човек који би је обуо требало би да буде висок 17 метара а тежак 1300 килограма.

Женска ципела је дугачка три метра и 65 центиметара, тешка је 180 килограма, а пета јој није дугачка десет већ сто десет центиметара.

Од ове гуливерске мушке ципеле могло би да се направи 160, а од женске 120 пари нормалне обуће.

ФАРМА ГЛИСТА

Читам малу пошту и видим да одговарате читаоцима на разна питања. Ја сам један од њих и волео бих да ми објасните како се могу производити глисте за пецање. Ово ће сигурно користити и другим риболовцима, вашим читаоцима.

МИЛАН ДОБРОВИЋ,
Титоград

Најбоље глисте за пецање које за рибу представљају праву посластицу су црвене глисте или такозване ђубретарке. Могу се лако наћи испод старог трулог лишћа, сена или под стајским и живинским ђубретом.

Услов да би могао да гајиш ове глисте је да имаш двориште. Набави стару спољашњу аутомобилску гуму и на неком заклоњеном месту у дворишту које је најмање изложено сунцу ископај округлу рупу дубоку толико да у њу стане гума. Затим треба да изрежеш кружну плочу од лесонита и да је избушиш на десетак места, а онда је убаци у гуму, као дно. На плочу поспи слој зечијег, кокошијег или коњског ђубрета, преко њега стави слој опалог лишћа и тако наизменично док не испуниш гуму. Овај садржај добро натопи млаком водом, покриј слојем лишћа, па преко тога стави неко парче старог

топлог пода са глатком површином нагоре. Сутрадан ову „фарму глиста" треба прелити са литар-два млаког млека, поново је покриј и остави је тако двадесетак дана. Само, води рачуна да у гуми има увек довољно влаге. Процес ћеш убрзати ако убациш десетак црвених глистица, а када после двадесетак дана будеш отворио „фарму" бићеш изненађен мноштвом црвених црвића.

Исто тако, масном водом, рецимо оном у којој су прани судови, можеш да заливаш неко друго место у дворишту. Ускоро ће ти се намножити црне крупне глисте које сом радо једе. Међутим, ако је суђе прано детерџентом, ту воду онда не смеш користити.

И једну и другу „фарму" можеш повремено заливати талогом црне кафе који глистама обезбеђује хранљиве састојке и чини их еластичнијим и живахнијим.

ТВРД КАО КАМЕН

Драги Забавниче,
Мислим да ти неће бити тешко да одговориш на моје питање (ако га опет не бациш у кош), а оно гласи: како се прави бетон?

НАДА
Сарајево

Бетон се прави мешањем одређених количина цемента (смеша силиката добијених жарењем смеше кречњака и глине), песка, шљунка и воде. Та мешавина се стврдне и после извесног времена се везује. Бетон има особине сличне природном камену, а његова чврстоћа зависи од врсте, количине и особине употребљеног цемента, квалитета песка и шљунка као и од начина справљања.

Бетон знају да направе сви они који се из било којих разлога баве зидарским послом, али сигурно многи не знају да је био познат још у античком свету. Тако га римски архитекта Витрувиус спомиње још у свом делу „О градитељству" 25. године пре н.е. под називом opus signium (сигнијски материјал) по месту Signia, данас Сењи у околини Рима. У почетку су Римљани као везиво употребљавали само гашени креч, док му нису почели додавати млевену опеку коју су после заменили вулканском земљом из околине Поцуолија код Напуља, и тако добили квалитетан и трајан везивни материјал. Тај је проналазак сачувао многе римске грађевине све до наших дана, али је после пропасти Римског Царства пао у заборав, па се у средњем веку као везиво опет употребљавало само гашени креч. Бетон се опет појавио тек крајем 18. века.

ЗНАЊЕ И ЗДРАВЉЕ

Читам редовно „Забавник" и мислим да је одличан. Молим те да ми одговориш како могу постати пилот и у коју школу треба да идем.

Молио бих да ми се јаве сви они који имају „Браво" бр. 35.

ДРАГАН СИЉАНОВИЋ
Липов Лад 10
25000 Сомбор

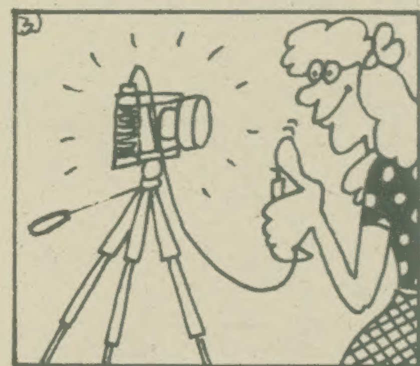
Ако си баш чврсто одлучио да постанеш пилот, најбоље ће бити да после основне школе упишеш неку техничког смера. Додуше, можеш уписати било коју другу средњу школу, али ако будеш похађао неки технички смер бићеш боље спреман за пријемни испит за Вишу пилотску школу ЈАТ-а. Конкурс за упис у ову школу објављује се у дневној штампи. После пријављивања на конкурс обавезно је полагање пријемног испита из математике, физике и енглеског језика. Ако кандидати положе ове испите, упућују се на Ваздухопловну лекарску комисију у Земуну. Кандидати који на прегледу не добију оцену А (добра физичка кондиција, вид, слух, тежина, итд.) не могу да се школују за пилоте. Само они најздравији упућују се у школски центар који се налази у Вршцу. После завршене двогодишње школе добија се звање професионалног пилота, али тиме се обука не завршава већ се наставља у Београду у Школском центру ЈАТ-а.

ФОТО-АМАТЕР

Студирам у Београду и поред обавеза на факултету имам доста слободног времена, па бих желела да постанем фото-аматер и да научим све о фотографији. Где то могу научити?

КАТАРИНА
Ковачица

Најбоље би било да се учланиш у Фото-клуб „Београд" који се налази у Улици Кнеза Милоша бр. 3. У овом клубу организују се курсеви за фото-аматере, а предавачи су познати мајстори фотографије

и многи фото-репортери чија имена срећеш у дневној и недељној штампи. Додуше, један такав курс је управо завршен, а следећи ће почети тек на јесен. Међутим, већ сада можеш једно пподне да одшеташ до клуба, учланиш се, поразговараш са осталим члановима који ће ти можда препоручити и неку књигу из ове области тако да би до јесени неке ствари могла и сама да научиш.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Данко Фајдетић, Маршала Тита 69, 56244 Ђелетовци – има 16 година, воли све што воле млади.

Сара Крајина, Лењинова 14/Б, 71000 Сарајево – има 11 година, сакупља папирнате лутке, марке, салвете и значке, воли забавну музику.

Зоран Петровић, Н. Слабиња 135, 44220 Дубица – има 18 година, воли спорт, забавну и народну музику.

Ивана Тешанкић, Раде Кончара 3, 56215 Ернестиново – има 10 година, сакупља марке, значке, разгледнице и салвете.

Горана Коштро, Маршала Тита 29, 71000 Сарајево – има 14 година, одговара на свако писмо.

ВОЛИМ МАТЕМАТИКУ

Јављам ти се други пут и надам се да ћу бити боље среће. Наиме, мучи ме један проблем. Пошто одмалена волим математику, желио бих да се претплатим на неки математички лист. Надам се да ћеш ми ти помоћи.

Унапред захвалан,

М. А.
Теслић

Друштво математичара Србије издаје „Математички лист" који је намењен основним школама. Ако желиш да се претплатиш, довољно ће бити да пошаљеш дописницу на адресу: Математички лист, ПП 728, 11000 Београд. Ако си прерастао ниво знања за основну школу, онда можеш да се претплатиш на „Математичко-физички лист" који издаје Друштво математичара и физичара Хрватске. Редакција листа налази се у улици Илица 16, 41000 Загреб.

ТАТИНА ИЛИ МАМИНА

Твој сам редовни читалац, па те молим да ми кажеш коју крвну групу имам. Татина крвна група је А, а мамина 0.

Тата и мама кажу да сам још мали за одређивање крвне групе, а осим тога помало се плашим вађења крви.

ИВИЦА ПОПОВИЋ,
Бор

На основу крвне групе твојих родитеља не можемо ти рећи коју крвну групу имаш, али ти са сигурношћу можемо рећи коју немаш, то су Б и АБ. Пошто крвну групу наслеђујеш од једног од родитеља, твоја је значи, или А или 0.

Мама и тата нису у праву кад кажу да си мали за одређивање крвне групе јер она се одређује и тек рођеним бебама. Добро је знати крвну групу, али то никако не значи да сада посебно због тога треба да вадиш крв. Сачекај неку прилику када то лекар буде захтевао ради провере крвне слике, па тада затражи да ти одреде и крвну групу.

ХОЋЕ – НЕЋЕ

Занима ме ко је био Буридан (ако је уопште постојао) и одакле она изрека „Буриданово магаре"?

МИЛАН ЈОВАНОВИЋ
Ниш

Буридан је био француски филозоф и физичар с почетка 14. века. Његово деловање значајно је на подручју логике и етике, али он је пре свега био физичар. У етици се посебно бавио проблемом слободне воље. Познати „Буриданов магарац" изведен је из његове тезе по којој се не може одредити да ли је могућа вољна одлука у случају једнаких мотива. Конкретно, магарац скапава од глади између два једнако удаљена пласта сена јер не може да се одлучи коме од њих да приђе. Међутим, ова слика не може да се нађе у Буридановим делима и вероватно потиче од његових противника.

ЧЛАНОВИ РОЛИНГСТОНСА

Можете ли ми навести све музичаре који су били чланови групе „Ролингстонс" од њеног оснивања до данас.

ДЕЈАН,
Ријека

Чланови групе „Ролингстонс", од самог оснивања (1963. године) су певач Мик Џегер, бубњар Чарлс Вотс, басиста Бил Вајмен и гитариста Кит Ричардс. У првој постави групе гитару је свирао Брајан Џонс, али га је после његове трагичне смрти 1969. године заменио Мик Тејлор, а пошто је он касније напустио групу, место другог гитаристе „Ролингстонса" је заузео Рони Вуд.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Соња Јашовић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција, Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

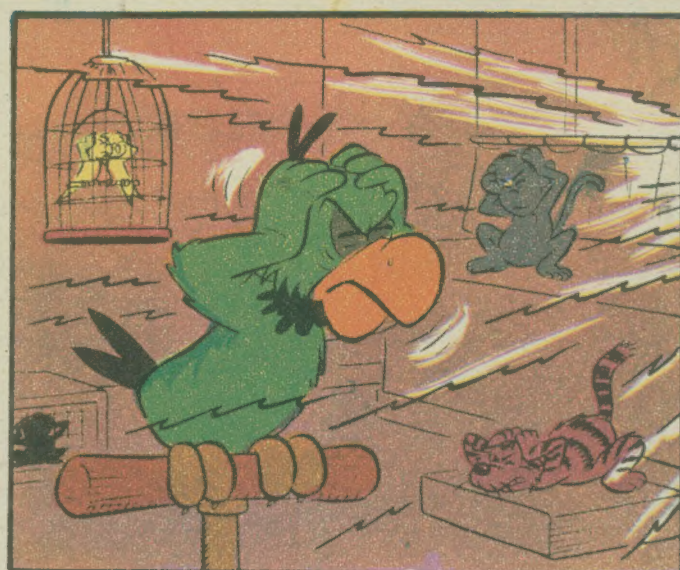
ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

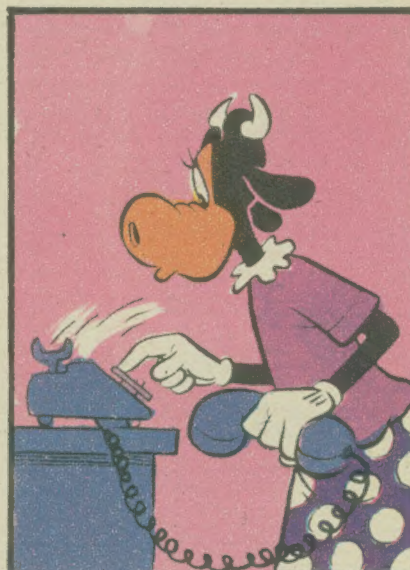
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

БЕЛКИНА
ПРОДАВНИЦА
ЖИВОТИЊА

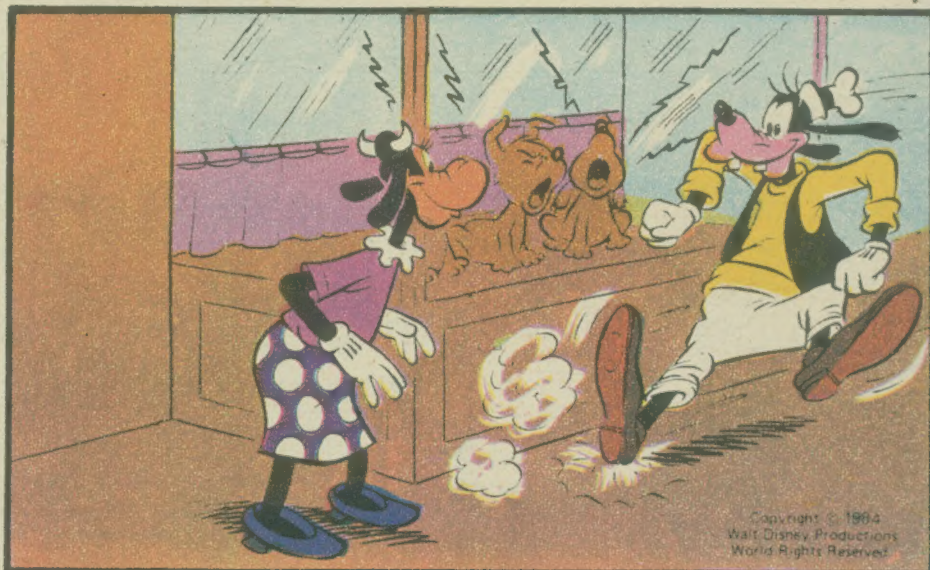

БЕЛКИНА
ПРОДАВНИЦА
ЖИВОТИЊА

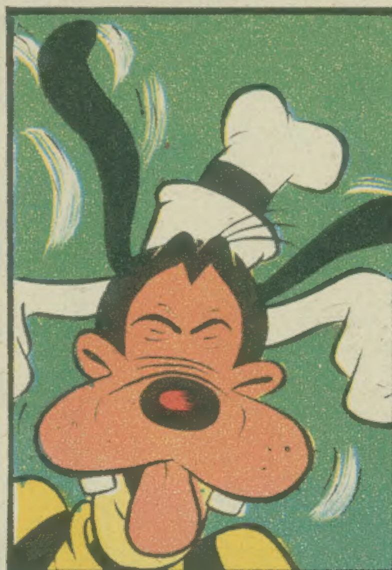

ТРАС!

Copyright © 1964
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

БЕЛКИНА
ПРОДАВНИЦА
ЖИВОТИЊА
Distributed by King Features Syndicate
1-1